

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno " 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu " 40
Mesečna priloga: Vestnik SRKZ

Cene inseratom:
Enostopna petineta vrsta mal
oglas po Din. 1.— in Din. 1-50;
veliki oglas nad 45 mm vs
kine po Din. 2.—, poslana št.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredno
nedeljska in dneva po praz
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Roupi se ne vračajo; neizplačane plače se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 na naročnino in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011, sarajev 7563, praška in dunaj 24.797.

Macedonski četaši v Bolgariji.

Sofija, dne 3. maja 1923.

Macedonci so, kakor znano, z bolgarskim političnim življenjem tesno zvezani. Njihovi predstavitelji so vedno sedeli v ministrstvih, na visokih upravnih mestih, stali na čelu armade in če je Sofija priredila demonstracijo za neodvisno Macedonijo, je šlo v sprevodu na desetisoče teh Macedoncev. Politično zelo delavni, duševno zelo sposobni stotisoči macedonskih emigrantov, ki žive pod bolgarsko streho, tvorijo bistven del bolgarskega javnega življenja in nobena bolgarska vlada, ne stranka ne more iti preko te dobro organizirane emigracije na dnevni red.

Tudi današnja kmetška vlada računa z Macedonci, toda ne v tistem zmislu kakor predvojni in vojne vlade, marveč nasprotno: ministrski predsednik Stambolijski se političnim zahtevam macedonskih emigrantov upira. Stambolijski je prevzel nalogo, da Bolgarska brez pridržka po možnosti izpolni vse določbe in pogoje neuillyske pogodbe ter zato odklanja vsako prizadevanje, da se po drugi balkanski in svetovni vojni ustvarjeno državno-pravno razmerje v Macedoniji izpremeni. Kakor znano, je zgodovinsko macedonsko ozemlje, ležeče v okviru Šar planine, Drine, Ohrida, Bistrice, Soluna in Meste, razdeljeno med tri države: Srbijo, Grčijo in Bolgarijo. Macedonski emigranti smatrajo to za veliko krivico, kajti po njihovi statistiki je med 2.4 milijona prebivalcev v Macedoniji 48% Bolgarov, 23% Turkov, 11% Grkov, 8% Albancev, 3.4% Vlahov, 1.6% cigancev itd., Srbov pa sloh nič. Oni sedanjega državno-pravnega stanja nočejo priznati in se s propagando in po oboroženih organizacijah bore za neodvisno Macedonijo, ki ji bode glavno mesto Solun.

Najbolj znani med temi organizacijami so četaši, ki so že tudi po svetovni vojni s svojimi krvavimi čini dvignili v politični javnosti veliko prahu. Spominjam le velika četaška procesa lanskega leta v Skoplju in Kumanovem, ko je bilo 5 obtoženec obsojenih na smrt, 270 pa na 1500 let ječe. Bolgarske četaške organizacije imajo svoje glavne sedeže večinoma na bolgarskem ozemlju v macedonskih okrožjih Petric, Čustendil, Džumaja in Nevrokop. Od tu organizirajo celo srbsko Macedonijo, opirajoč se pri tem na tamkaj živeče bolgarsko, turško in albansko prebivalstvo. Od tu prirejajo napade na nasprotne, zažigajo njihove hiše in more srbske uradnike, duhovnike, učitelje, častnike in vojake. V zadnjem času je posebno trpela srbska naselbina Kadrifalk, ki so jo bolgarski četaši skoraj docela porušili, 15 ljudi ubili in mnogo drugih ranili. S tem so hoteli prestrašiti srbske koloniste in preprečiti njih nadaljnje naseljevanje.

Politika miru in sporazuma z vsemi sosedi, ki jo je osvojil Stambolijski, je zahtevala, da bolgarska vlada temu početju macedonskih četašev zastavi pot. Vsled tega je prišlo med njo in Macedonijo do hudega nasprotstva. To nasprotstvo je prikipelo do vrha, ko je dal Stambolijski oba macedonska voditelja: bivšega bolgarskega generala Protogerova in bivšega učitelja Teodorja Aleksandrova zapreti in ko so nato Macedonci umorili vojnega ministra Dimitrova. Vrstiti so se začeli umori drug za drugim, veliki in mali.

Oba zaprta macedonska voditelja so njuni pristaši rešili iz ječe. Stambolijski se je pa poslužil nasprotnikov četašev, da jim je mogel čim bolj škodovati. Končno je nekega dne Aleksandrov s svojimi pristaši zasedel mesto Čustendil in na grobeh ubitih četašev ustrelil nekaj svojih sovražnikov. Stambolijski je nato osnoval oboroženo kmetško organizacijo, ki naj bi mu bila vedno na razpolago proti Macedoncem za morebitni poizkus državnega puča. To organizacijo imenujejo macedonstvujoči »oranžne gardiste« in jo prav posebno sovražijo.

V tem se je pa pripetil še neki zunanjepolitični dogodek, ki je nasprotstvo med kmetško vlado in Macedonci še znat-

no poostiril. Minolo jesen je bil prišel Stambolijski, kakor znano v Belgrad, »da uvede novo dobo odnošajev med Bolgarijo in Srbijo« ter je v to svrhu žrtvoval vse prejšnje bolgarske interese v Macedoniji. Stambolijski je tedaj izjavil: »Nihče v Bolgariji ne misli ali piše več o Macedoniji in če bi nam to deželo slovanskih Ircev celo hoteli dati, bi jo slovesno odklonili! Najrajše bi Vam dal še vse tiste Macedonce, ki žive pri nas v Bolgariji!« Jasno je, da je morala ta izjava macedonske kroge v Bolgariji silno razburiti. Kot posledica tega belgrajskega obiska se je potem meseca marca t. l. v Nišu sešla konferenca srbskih in bolgarskih zastopnikov, na kateri sta se obe deželi končno sporazumeli za skupno postopanje proti četašem. Srbija je zasedla vso levo varčarsko obalo, kamor so bili v prvi vrsti naperjeni četaški napadi, z gostimi vojaškimi postojankami, Stambolijski pa naj bi po mnenju četašev podpiral Srbe z bolgarskim vojaštvom in oranžnimi gardisti od Čustendila in Petricia sem.

Proti tem odredbam se je dvignil med bolgarskimi četaši en sam krič srda in jeze. Krvavi napadi so se množili in Srbi so v duhu videli že ves Vardar poln krvi. Četaški srd pa je segel tudi v Sofijo in nekega dne minolega tedna se je javil pri ministrskem predsedniku Stambolijskemu poseben sel, ki mu je izročil pismo »Macedonske revolucionarne organizacije«, na katerem je bilo geslo »Svoboda ali smrt!« in kot simbol mrtvaška glava. V pismu samem pa je bilo zapisano, da je to zadnji opomin na Stambolijskega in da bodo četaši z njim, njihovimi ministri in kmetiskimi voditelji postopali na »četaški način«, ako bo svoje »zloglasne oranžne gardiste« še enkrat poslal na bolgarsko-macedonsko ozemlje. O Srbih — o katerih meni Aleksandrov, ki je to pismo podpisal, da so od Stambolijskega dobili dovoljenje, da smejo pri zasledovanju četašev prestopiti bolgarska tla — pa pravi pismo, da bodo revolucionarji takoj uničili vse »srbske šajkače«, ki se pokažejo na bolgarski meji.

Vsled tega pisma je nastalo v Sofiji precejšnje razburjenje. Takoj se je oglašil notranji minister Stojanov in slovesno izjavil, da vlada Srbom nikakor ni dala dovoljenja, da prekoračijo mejo. Dostavil je, da »oranžni gardisti« niso nikaki roparji, marveč dobri patrioti, ki hočejo vzdrževati red in mir. Nato je minister naslovil na četaše resen opomin. Svaril je pred umori ministrov in drugih strankinih funkcionarjev in rekel, da bo v tem slučaju pozval na masčevanje celokupni bolgarski narod. Končno se je minister obrnil na oborožene kmetške organizacije in jih pozval, naj bodo pripravljene, da morejo vsak hip preiti do dejanja.

Tak je sedaj položaj macedonskega vprašanja v Bolgariji.

Zmernejši duhovi svare pred skrajnostmi na obe strani. Toda ministrski predsednik Stambolijski je trda glava in železna energija in se ne bo dal motiti v svojih zunanje političnih načrtih po četaših, ki jih smatrajo komunisti za »ojačevalce revolucionarnih sil v balkanskih deželah« ter jih oficijelno podpirajo.

Angleško - Italijansko zavezništvo.

Trst, 9. maja. (Izv.) Skupno z italijanskim kraljem in kraljico je angleška kraljevska dvojica obiskala včeraj Panteon. Občinstvo je vladarja burno pozdravljalo. Od tam so se odpeljali k spomeniku »neznane vojaka«, kjer je angleški kralj položil krasen venec.

Trst, 9. maja. (Izv.) Prihodnje dni bo obiskala angleška kraljevska dvojica kraje, kjer so se bile velike bitke v svetovni vojni. Pri tej priliki bo imel Mussolini v Vittorio Veneto velik političen govor.

Rim, 9. maja. (Izv.) Na banketu, ki se je vršil včeraj na čast angleški kraljevske dvojici, je najprej nazdravil laški kralj angleškemu in se mu zahvalil v imenu Italije za veliko podporo, ki jo je izkazovala Angliji Italiji za časa svetovne vojne. Angleški kralj je odgovoril, da bo Anglija vedno vodila tako politiko, ki jo bo še tesneje vezala z Italijo.

Verifikacijski odbor o demokratski demagogiji.

NEZASLIŠANA VOLIVNA DEMAGOGIJA DEMOKRATA DR. BOŠKOVIČA. — DR. RIBARJEV MANDAT.

Belgrad, 9. maja. (Izv.) Na današnji seji verifikacijskega odbora se je nadaljevala razprava o kumanovskih mandatih. Po kratki debati so bili vsi mandati tega okrožja verificirani. Nato so pričeli razpravljati o virovitiškem okrožju, kjer je dr. Ribarju manjkalo le nekaj glasov do izvolitve. Ker je to vprašanje precej zapleteno, je bila razprava odložena. Na vrsto je prišlo okrožje Pančevo — Bela cerkev, kjer so se radikali pritožili proti demokratom. Demokratski kandidat dr. Dušan Bošković je vodil agitacijo, ki je vredna, da se omeni. Je okoli 60 pritožb, da je dr. Bošković agitiral proti vladi tako, da, če bi se to zgodilo v Sloveniji, bi bili vsi agitatorji aretirani. Pašića je imenoval starega lopova in kot demokrat je govoril, da je bilo pod Mažarsko in Avstrijo bolje, kot je v Jugoslaviji. Govoril je dalje za republiko in hujskal proti kralju. Dejal je, da ni treba vojaštva in da bo v slučaju izvolitve odpravil vse davke. Omeniti je treba, da je dr. Bošković že delj časa demokratski poslanec. Demokrati so iz tega okrožja poslali na dvor deputacijo, ki je zahtevala, naj se kralj sam udeleži volivne borbe. Hujše zlorabe kraljevega imena ni zagrešila nobena stranka ko demokrati. Radikali so poudarjali, da so demokrati na ta način v agitaciji prekoračili vse meje dostojnosti in da so bili hujši ko vsi demagogi. Radikalni govorniki so konstatirali, da so demokrati postopali tako za to, ker je v tem okrožju veliko Nemcev, Mažarov in Romanov. Večina verifikacijskega odbora je sklenila, da se ta slučaj izroči v svrhu preiskave državnemu pravdnistvu.

Popoldne so razpravljali o mandatih v Črni gori, kjer je kandidiral demokrat dr. Vukotić, predsednik kasacijskega

sodišča v Podgorici. Po zakonu ne bi smel kandidirati, vendar so ga demokrati postavili samo zato, ker je popularen, da bi tako pridobili več glasov. Na ta način so dobili 2 mandata. Radikalec Kojić je predlagal, naj se ta dva mandata uničita. Razprava o tem je trajala od 4. do 8. Posl. Kojić je poudarjal, da morajo biti sodniki vzvišeni nad dnevno politično borbo, ker če gre politika skozi vrata v sodišča, gre skozi okno ven pravica. Od demokratov so govorili dr. Kumanudi, Krizman, Pečić in Marković, ki so zavzeli drugo stališče in naglašali, da vpliv dr. Vukotića ni bil tak, kot se misli. Radikal Dobra Mitrović je izjavil, da radikali nočejo razveljaviti demokratske liste, ker kot taka v Črni gori sploh ni obstojala. Ker dr. Vukotić ni imel pravice do izvolitve, je predlagal, naj se vsi glasovi, ki jih je dobil dr. Vukotić, sorazmerno razdele med ostale stranke. Demokrati so nato začeli groziti, a poslanec Mitrović je poudaril, da se demokratskih groženj prav nič ne boji in da vztraja pri svojem predlogu. Sledil je dolg govor poslanca Vilderja, ki je naglašal svojo državnostnost, pa ni napravil nobenega vtisa.

Predsednik verifikacijskega odbora je predlagal, naj se razprava nadaljuje, četudi bi seja traja do polnoči, a večina članov je predlog odbila. Seja se bo nadaljevala jutri. Nadaljevali bodo razpravo o črnogorskih mandatih o timoškem okrožju in o slučaju dr. Ribarja. Kakor vse kaže, bo dr. Ribar propadel, ker nikakor ni mogoče zbrati toliko glasov, da bi se dosegel količnik.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 9. maja. (Izv.) Nocoj je konferenca ministrskega sveta razpravljala o delu verifikacijskega odbora. Ministrski svet je zavzel svoje stališče glede mandatorov, ki so bili doslej sporni.

Profesorji za štrajk.

Belgrad, 9. maja. (Izv.) Sekcija belgrajskega profsorskega društva je poslala vsem podoborom pozive, naj se izjavijo o vprašanju, če žele stopiti v štrajk in podati ostavko na državno službo, ako vlada ne izpolni zahtev profesorjev srednjih šol. Od 58 podoborov se je izjavilo v smislu poziva za štrajk in izstop iz državne službe 771 nastavljenec, od teh je 45 ravnatelj, 428 profesorjev in suplentov, 56 ukaznih učiteljev; ostali so neukazni učitelji. Proti ostavki na državno službo in proti štrajku se je izjavilo 87 nastavljenec, od teh 9 ravnatelj, 30 profesorjev in 3 ukazni učitelji, ostali so neukazni nastavljeneci.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Belgrad, 9. maja. (Izv.) Demokratski klub je sklical sejo za soboto ob 11. dopoldne. Pozvani so vsi poslanci, ker bo na tej seji klub zavzel svoje stališče glede bodočega dela v skupščini.

NEGOGLASJE GLEDE SOLUNSKE CONE.

Belgrad, 9. maja. (Izv.) Jutri prideta semkaj naš atenski poslanik Balugdžić in grški zunanji minister Aleksandris radi nekaterih nesoglasij, ki so nastala glede solunske cone.

NASILSTVA ORJUNE.

Belgrad, 9. maja. (Izv.) V Novi Sad se je pripeljal bivši poslanec Jugoslovanskega kluba Stanko Banić. Ko je prišel v mesto, so ga čakali Orjunci, med njimi en policijski uradnik in zahtevali, naj takoj zapusti mesto, češ da so zvedeli, da namerava v imenu dr. Korošca razpravljati z Bunjevci o revizionističnem vprašanju. Banić je nato odšel v Kamenico onstran Donave, pa so mu Orjunci tudi tja sledili in ga prisilili k odhodu. Stanko Banić je radi tega vložil v notranjem ministrstvu oster protest.

KUGA V KAIRI.

Kairo, 9. maja. (Izv.) V Kairi je umrlo na kugi že več sto oseb.

Francija ne popušča.

Bonu, 9. maja. (Izv.) Ker so se nekateri trgovci s pohištvo branili dati Francozom potrebno hišno opremo za rekvirirana stanovanja, so Francozi izgnali nekaj sto večinoma uradniških rodbin in zasedli njihova stanovanja. Izgnanci so smeli vzeti s seboj samo najpotrebnejše stvari.

Essen, 9. maja. (Izv.) Francoske fabrike močno trpe vsled nerednega dovoza koksa iz Poruhrja. Zato je general Degoutte strogo prepovedal vsako porabo koksa za domačo porabo.

Berlin, 9. maja. (Izv.) V Werdunu obsojene ravnatelje Kruppovih tvornic so danes odpeljali iz Werduna na avtomobilih v smeri proti Düsseldorfu.

ANGLEŠKI ODGOVOR NA NEMŠKO NOTO.

London, 9. maja. (Izv.) »Times« poročajo iz Pariza, da je francoska vlada angleški odgovor na nemško noto danes prejela. Angleški odgovor je stiliziran tako, da v Franciji ne bo naletel na odpor.

Protestna nota Anglije sovjetski vladi.

London, 9. maja. (Izv.) Nota, ki jo je danes izročil angleški zastopnik v Londonu sovjetski vladi, vsebuje: 1. protest proti ravnanju sovjetske vlade s pravoslavno in katoliško duhovščino, 2. protest proti širjenju boljševiške agitacije v Perziji, Afganistanu in Indiji in 3. protest proti ravnanju sovjetske vlade z angleškimi poslaniki.

FRANCOSKI PARLAMENT.

Pariz, 9. maja. (Izv.) Včeraj so se pričele zopet redne parlamentarne seje. Pri določanju dnevnega reda je izjavil Poincare, da bo poročal o stanju v Poruhrju ob priliki proračunske debate, ko se bodo določali stroški za zasedbo.

Ljudstvo za politiko Jugoslovanskega kluba.

Ježica.

V soboto dne 29. aprila smo imeli shod SLS. Zborovalcem, ki so napolnili prostorno dvorano, je podal izčrpno poročilo o razvoju političnih dogodkov po volitvah in sliki o trenutnem političnem položaju poslanec K rem ž a r. Zboru je predsedoval župan K o s. Z viharim odobravanjem je bilo sprejeto poročilo poslanca. Navzoči kmetje in delavci so soglasno odobrvali taktiko vodstva SLS in delo Jugoslov. kluba.

Višnja gora.

Zbor zaupnikov SLS za višnjegorski sodni okraj se je vršil v Višnji gori v nedeljo dne 29. aprila. Zbor je otvoril duhovni svetnik T e x t e r, predsedoval je učitelj J e v n i k a r. Poslanec K rem ž a r je podal izčrpno poročilo o politiki zadnjih dni ter zlasti točno označil delo Jugoslovanskega kluba in SLS z HRSS in uveljavljanje naših tendenc pri reševanju zadnje vladne krize. Zbora so se udeležili zastopniki vseh občin sodnega okraja. Tudi najoddaljenejšje občine so poslale številna zastopstva. Poslančevemu poročilu je sledilo najživahnejše odobravanje. Debat o aktualnih političnih vprašanjih so se udeležili mnogi zastopniki in je trajala dve uri in pol. V tem živahnem razgovoru so zastopniki ponovno pregledali delo naše stranke od vseh podrobnosti in se z navdušenjem odobrvali.

Novo mesto.

Poslanec Sušnik je sklical zaupnike svojih volivcev v ponedeljek dne 7. maja v Rokodelski dom v Novo mesto. Poročal je o političnem položaju ter pojasnil in razkrinkal laži, ki jih širi nasprotno časopisje, češ, da se je SLS udinjala ali Radiću ali vladi ter da je odgovorna za vse nerednosti in slabosti sedanje uprave in sedanjega režima. Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanjem ter soglasno izrekli zaupanje svojemu poslancu in Jugoslov. klubu.

V Kamniku

Je na zboru zaupnikov kamniškega sod. okraja poročal poslanec Š t r c i n. Poudarjal je: Vse delo našega poslanskega kluba je obstajalo v tem, da smo preprečili, da bi nam demokratsko-radikalna koalicija zaprla vsa pota do sporazuma in ureditve države v smislu našega programa. Z ustvaritvijo samoradikalne vlade se je to posrečilo. Kakšna in kako dolga bo še naša borba za samostojnost, ne vemo. Pripravljene nas mora najti vsak položaj. Zato na delo za našo organizacijo! Na agitacijo za naše časopisje!

Poročilo je bilo soglasno in z velikim odobravanjem sprejeto. Nato je sledila izčrpna debata o organizaciji.

V Kranju

Je v ponedeljek dne 7. maja poslanec J. Brodar zbral zaupnike SLS iz kranjskega in tržiškega sodnega okraja. Številnim zastopnikom je poslanec jedrnat očrtal politični položaj in razvoj političnega življenja po volitvah. Zborovalci so soglasno izrekli zaupanje Jugoslov. klubu, poslancu Brodarju in vodstvu SLS. Na-

pravili so sevažni sklepi o organizaciji stanovsko političnih organizacij.

Velike Lašče.

Shod zaupnikov SLS se je vršil preteklo nedeljo v Vel. Laščah. Na kratko vabilo so se odzvali zaupniki iz Strug, Dobrépolj, Roba, Turjaka, Škocjana, Vel. Lašč in Sv. Gregorja v izrednem številu. Poslanec Š k u l j je v izčrpnem govoru pojasnil politični položaj in razvoj vladne krize do današnje parlamentarne opredelitve. Z izredno napetostjo so navzoči sledili izvajanjem in soglasno sklenili zaupnico Jugoslov. klubu za vse dosedanje korake in ukrepe. Župan P o g o r e l e c je poročal o delovanju Okrajne kmetijske zveze. Sklenilo se je prirediti večji shod Kmetijskih zvez celega velikolaškega okraja, prej pa naj izvrše Krajevne kmetijske zveze svoje občne zборе. Sestanek je prav lepo uspel.

V Škofji Loki

Je v nedeljo dne 29. aprila zboroval zbor zaupnikov SLS tega sodnega okraja. Posl. Brodar je poročal o poteku političnih dogodkov po volitvah in razkrinkal grde laži liberalnega časopisja. Zborovalci so odobrvali poročilo z velikim navdušenjem, zlasti ko je poslanec ugotovil, da je SLS v boju za zakonodajno avtonomijo ostala neomajana in pozival zaupnike, naj nanovo poživijo delo v krajevnih organizacijah, da bomo pripravljeni na vsakršno še tako hudo borbo. Soglasno so odgovarjali: Vzdržati moramo in bomo tudi zmagali.

Zavarovanje poljedelskih delavcev.

Liberalci so med volitvami zagnali po kmetih agitacijo proti SLS, češ, da je ona nastopala v prejšnjem parlamentu za to, da se kmečki delavci in posli zavarujejo prav tako kakor industrijski delavci. Koncem lanskega leta je bil v zbornici pri razpravljanju o delavskem zavarovanju od samostojnega Drogenika k § 6. stavljen dodatek, ki se glasi: »Statut za obvezno zavarovanje stalnih poljedelskih delavcev in poslov se mora izdati v enem letu, ko stopi v veljavo ta zakon, toda to zavarovanje se mora urediti na isti način in v skupni organizaciji z zavarovanjem ostalih delavcev.«

Ta zakon o zavarovanju delavcev z dodatkom samostojnega Drogenika je stopil v veljavo in zadobil obvezno moč, ko je bil razglašen v »Službenih Novinah«, dne 30. maja 1922. V smislu Drogenikovega predloga bi s 30. majem 1923 stopilo v veljavo obvezno zavarovanje kmečkih delavcev in poslov. Razume se, da je ta Drogenikov predlog bil namenjen le agitacijskim svrham. Saj drugega biti ni mogel, ker se ni potrudil, zavarovanju poljedelskih delavcev dati kako konkretno obliko. Tudi belgrajska vlada tega zakona (lex Drogenik) ni smatrala za resnega. Saj še danes ni nihče začel izdelavati statuta, ki naj bi do 30. maja 1923 uredil zavarovanje kmečkih delavcev. Stvar je že pokopana. So sicer okr. glavarstva menda ponekod nekaj strašila okrog s tem zavarovanjem. Pa to je tudi že utihnilo, ker ni statuta. Ne delajo ga pa zato ne, ker so v ministrstvu prišli na

misel, da se zavarovanje kmečkih delavcev ne da urediti tako kakor zavarovanje industrijskih delavcev. To so uvideli sedaj isti gospodje, ki so lani še navdušeno glasovali za Drogenikov predlog.

Tako liberalci vseh farb take socialne zadeve neresno vlačijo v politično blato ter jih z neresnimi predlogi pokopavajo. Naša specialiteta pa je, da se zakon proglašja za mrtvega še preden je stopil v življenje.

»Vseruski cerkveni sobor« v Moskvi.

V Moskvi se je otvoril vseruski cerkveni sobor v cerkvi Krista Spasitelja s svečanim bogoslužjem. Vseh delegatov je 350, dasi se jih je pričakovalo 500. Od 350 delegatov je 130 pristašev »Žive cerkve«, 130 članov »Zveze občin staroapostolske cerkve«, 6 pripadnikov skupine »Cerkveni prepod« in 3 predstavniki »Svobodne delavske cerkve«. Ostalih 81 delegatov je neopredeljenih.

Predsednik škof Antonin Granovski je v svojem govoru naglašal, da bo morala cerkev iti z ljudstvom in uvesti vero kot činitelj v novo socialno življenje. Sobor leta 1907. je bil nasproten revoluciji, ta pa stoji v znamenju velikih demokratičnih reform etc. Sobor je, kakor smo že javili, proglasil patriarha Tihona za »izdajavca cerkve in naroda« ter mu vzel duhovniški čin (v pravoslavni cerkvi se duhovništvo ne smatra za »character indelebilis«) in odstavil od patriarhata, kateri se sploh ukine. V smislu tradicionalne cerkve je ta čin seveda protikanoničen, kajpada se sovjetski »cerkveniki« za to ne zmenijo.

Težko je izreči končno sodbo o pomenu tega cerkvenega zbora. Ali pomeni razpad tradicionalnega pravoslavlja v najrazličnejše ločine ali pa se bo ta boj končal s končno zmago starega pravoslavlja, to je tisto veliko vprašanje, na katero še ni mogoče odgovoriti. Patriarh Tihon bo pač kmalu dovršil svojo mučniško pot, ker ga bodo sovjeti po obsodbi tega »sobora« gotovo tirali na morišče. Da je v pravoslavju več žive sile, več smisla za realnost in menj bolnega »misticizma«, več organizatorične moči kot pasivnega prenašanja udarcev usode, ki z njo misli odrešiti ne samo sebe, ampak ves svet — bi usoda patriarha Tihona morala biti začetek velikanske borbe, katera bi se pri nas na zapadu brez vsakega dvoma končala s triumfom cerkve. Kako pa bo v Rusiji, ne vemo.

ANGLEŠKI KRALJ PRI PAPEŽU.

Rim, 9. maja. (Izv.) Angleška kraljeva dvojica je danes dopoldne obiskala papeža.

HUMANISTIČNI STUDIJ V FRANCIJI.

Pariz, 9. maja. (Izv.) Poslanca Leygues in Herriot sta danes interpelirala naučnega ministra Berarda zaradi njegovih najnovejših odredb glede preuredbe pouka na srednjih šolah. Berard je namreč izdal naredbo, da se naj v nižjih razredih vrši pouk enotno, z latinščino in grščino in z enim modernim jezikom, delitev na humanistične in realistične zavode pa se naj bi pričela šele v višjih razredih.

NOV CESTNI RED V GRADCU.

Gradec, 9. maja. (Izv.) Policija je izdala nov cestni red. Po novih predpisih je

prepovedano hoditi po sredi ceste v smeri, v kateri vozijo vozovi. Poveod, kjer bo potrebno, bodo postavljene tablice z napisom »Desno« ali »Levo«. — Prestopke bodo kaznovali z globo od 12.000 do enega milijona a. kron.

MEDNARODNI ZDRAVNIŠKI OGLED V AVSTRIJI.

Gradec, 9. maja. (Izv.) Včeraj je zapustila Gradec zadnja skupina zdravnikov, ki je po nalogu Društva narodov razgledovala dobrodelne in zdravstvene ustanove na Štajerskem. Zdravniki so se mudili na Štajerskem 10 dni. V tem času so si ogledali zdravilišče Gleichenberg, zdravstvene naprave za delavce pri velikih industrijskih podjetjih kakor so Böhlerwerke in Alpinska montanska družba v Eisen-erzu in Donawitzu in še mnogo drugih. Član zdravstvenega oddelka za Hrvatsko vseučiliški prof. dr. Lochert se je izrazil o vseh teh napravah jako pohvalno. Danes so zdravniki odpotovali preko Ischla in Salzburga zopet v Zenevo.

EKSPLOZIJA NA LADJL.

Rim, 9. maja. (Izv.) Na krovu torpedovke »Bassini« v Tarentu je nastala eksplozija. Dva mornarja sta mrtva, deset pa ranjenih.

Iz zunanje politike.

* Bolgarija in Čehoslovaška. Namesto dosedanjega bolgarskega poslanika v Pragi Duparinova, ki je postal član ministrskega kabineta, je imenovan bivši minister za notranje zadeve in namestnik Stamboliškega, Daskalov. Imenovanje tega odličnega člana kmetijske stranke dokazuje, kakšno važnost pripisuje bolgarska vlada odnosom s Čehoslovaško, ki so čezdalje bolj pristrčni.

* Bolgarija in Francija. 6. maja se je vršila v Plovdivu spominska slavnost ob priliki vzidanja plošče na hišo, v kateri je bival L. 1833. sloveči francoski pisatelj Lamortine, ko je potoval po Orientu. Slavnostnemu odboru je predsedoval poslanik Francije Picot. Kakor znano, je Lamortine v svoji knjigi »Voyage en Orient« bolgarski narod jako simpatično opisal.

* Z redukcijo uradništva in skrajnim štedenjem namerava začeti tudi čehoslovaški finančni minister. Strokovnjaki cenijo, da je uradnikov v Čehoslovaški nekako 50.000 preveč. Vodilno načelo zdravne finančne politike je sledeče: Finance in valuta države se dajo stalno ozdraviti le potom povzdige dejanske produktivnosti in štedenja; ostre devizne odredbe in valutno-varstvene postave, kakor jih imajo Ogrska, Rumunija in Jugoslavija, pa niso učinkovite in celo škodljive. — Omeniti je tudi, da Francija svoj uradniški status vsako leto zmanjšuje za okoli 30.000 oseb.

* Notranji položaj v Rumuniji je v mnogih ozirih do pičice enak položaju v Jugoslaviji. Glavno vprašanje, okoli katerega se vse suče, je denar. Vladajoča liberalna stranka ima v rokah veliko večino bančnega kapitala, kateri se polašča podjetij bivše Ogrske in jih »nacionalizuje«. Proti tej nadvladi kapitala je pravzaprav obrnjena borba opozicijskih strank, ki le v avtonomiji vidijo rešitev pred nadvlado kapitala maloštevilne porodice, katera izsesava novopridobljene

Gošp Lavtizar:

Pustni torek na Planici.

Dalje.

Ljubljana sta začela prazniti nahrbtnik, ki je bil dobro oskrbljen z raznim materijalom. Tedaj sem vzel tudi jaz iz malhe običajni planinski prigrizki: kruh in košček prekajene slanice, držeč se stare potrjene prislovice: »Speck mit Brot schlägt den Hunger tod.«

»Danes je dan mesa in ocvrtja,« je začel Sitar. »Tako se mi prilaga kakor že dolgo ne. Drugi sedijo v zakurjenih sobah, mi pa sredi snega, in še mize nimamo.«

»Ti gledaš samo v nahrbtnik,« mu je dejal Ivan. »Ozri se tudi okrog sebe in občuduj gorsko krasoto. Spomni se, da si v Planici, ki jej pravijo biser gorenjske Doline. Kako lepa je naša domovina!«

»Sem že vse občudoval,« je rekel Sitar. »To so divji zapuščeni kraji, kjer si še lisice voščijo lahko noč. Kaj bi bilo z nami tukaj brez jedi in pijače? Tudi ti ne bi prosil naših domovine, temveč bi klical: Domovina — kako sem jaz lačen!«

»Kljub temu je veselje nad prirodo nekaj božanstvenega,« je odvrnil Ivan. »Pozabil bi tudi na jed v prirodo tega veličanstva.«

»Sitar ima v nekem oziru čisto prav,« sem posegel vmes. »Kaj bi počel milijonar v saharški puščavi, ako ne bi imel nič vžitnega pri sebi? Sicer je pa menda samoumevno, da iz tega skalovja ne more postati kruh. Kdo bi mogel zahtevati, da bi nam kar k nogam letele smokve in oranže? Ako bi v Planici zorela pšenica, ne bi mogli reči, da je ta dolina divjeromantična. Zato pa dobiš tukaj najčistejši zrak in najboljšo studenčnino.«

»Kar se dobi povsod zastoj,« se je zopet oglašil Sitar.

V skalovju nad nami pa je šumelo in šumelo. Vodopad Save se je penil po strmini navzdol in nam nadomestoval pri obedu najprijetnejšo godbo.

Ivan ni dolgo sedel na klopi.

»Pojdimo k izviru,« je pripomnil in segel po okovanki.

»V taki poti boš hodil tja gor eno uro, čeprav se vidi izvir prav blizu,« sem odvrnil. »Prihrani si ta obisk za poletje. Sicer ti pa radi plazov kar odločno prepovem hoditi v nevarnost. Šel sem z vama kakor vodnik in sem odgovoren za slučaj kake nezgode, zato tirjam pokorščino.«

V tem hipu se je začelo divje krokanje. Vsi trije smo hiteli proti oni strani, kjer se je oglašal krič. V ozki soteski, ki jej pravijo »Grlu«, smo zagledali dva orla, ki sta se trgala za plen. Ivan je nastavljal daljnogled in razločil, da imata roparja belega planinskega zajca v krempljih.

»Zopet dokaz, kako mogočna je lakota,« je vpil Sitar. »Internacionalni gost, ki zahteva vseh dvanaest mesecev v letu svojo pravico. Lačnih junakov svet ne pozna. Ampak če bi imel puško pri sebi, šla bi moja slava daleč po svetu.«

Niti za trenotek nismo pustili dvobojevalcev iz oči.

»Tudi če bi imel puško pripravljeno, ne bi motil tega prizora,« sem odvrnil. »Nedolžni žrtvi itak ne morem pomagati več, krvočelnika naj pa dobita, kar si bosta priborila; živeti morata tudi onadva, osobito zato, ker so orli v Julijskih alpah že bolj redka prikazen. Naši lovci jih imajo preštete. Menda jih v vseh štirih dolinah (v Vratih, Mertulju, Pišenci in Planici) ni več kakor približno deset. Kaj bi bile naše gore brez kralja ptičjega rodu?«

Ko je trajal duel v Grlu par minut, vzdignila sta se orla v zrak, menda zato, ker sta nas opazila. Odnese sta zajca seboj in nadaljevala boj v višavi. Naj se skriva vsaka človeška borba s to veličastno predstavo pod nebom. Plahutanje perotnic, prasketanje krempljev in škripanje mogočnih kljunov se je čulo v daljavi. Sestrada tekmeča sta se popenjala vedno višje in slednjic — glej odločbo za prvenstvo! Plen jima je padel na zemljo. Bliskoma sta bila zopet na tleh in se obdelovala še nekaj trenutkov »unguibus et rostro«, potem pa se hipo-poma ločila. Zmagovalec je plul z zasačeno živalico proti Jalovcu in izginil za njegovimi stenami, premagani tovariš pa se je izgubil v nižjem skalovju, kjer je brzkone ogledoval rane, ki jih je dobil v dvoboju.

Vsa dolina je bila že zagrnjena v senco, le vrhovi gorskih velikanov so še žareli v svetlobi in izgledali v popoldanskem solncu kakor da bi bili oblit s srebrom. Posebno Jalovčeva piramida, ki je kazala na eni strani pošev priskano snežno polje, se je lesketala v čarobni luči. Zapustili smo vznožje Planice in stopali po isti poti nazaj. Sitar, ki se je poprej le malo zanimal za planinski kras in ki sploh ni mnogo zahajal na Gorenjsko, se je vračal s popolnoma drugačnimi nazori domov. Mogočnost naših gor ga je tako prevzela, da se je docela spreobrnul. Rekel je, da ni bil prvič in zadnjič tukaj ter da bo komaj čakal poletja, ko bo zopet obiskal to dolino. Žal, da se je nekaj zgodilo, kar mu ni ostalo v prijetnem spominu. Čeprav pot ni bila preveč naporna, ga je vendar precej izmučila. Ko se je začelo bolj udirati, je

tožil, da težko vzdiguje noge iz snega; čestokrat je moral sesti, da se je odpočil. Še bolj ga je utrudilo čez plazove, ker je bil nanošeni sneg tako trdo stisnjen, da smo morali za vsako stopinjo kopati prostor pod nogami. Polagoma je Sitarja obšla slabost, da sploh ni mogel iti več naprej. Nekaj časa sva ga opirala, kar pa ni dosti pomagalo. Treba je bilo misliti na drugo sredstvo.

Narezala sva smrekovih vej, pogrnila nanje svoja površnika, zvezala veje z vrvmi in peljala onemoglega po snegu. Vlečka je bila težavna, ker ni šlo vedno navzdol, ampak semintja tudi navzgor, vendar sva bila vesela, da je bilo tovarišu pomagano. Toda najine moči niso dolgo vztrajale. Teža je pritiskala k tlom, pod njo se je vdajal sneg, upehana sva morala pogostoma počivati in vse je kazalo, da na ta način ne bomo prišli daleč. Sitar je sicer parkrat vstal, da bi šel sam naprej, pa ni mogel.

»Grem hitro v vas, da dobim ročne sani,« sem dejal. »V eni uri sem tukaj, potrpi tako dolgo.«

V vasi sem dobil Liparjevega Janeza, ki je bil takoj pripravljen iti z mano. Potegnili je sani iz šupe, položil nanje nekaj desk in odrinila sva. Sitar se je tačas že toliko okrepil, da je počasi hodil, ker njegova slabost je bila le posledica utrujenosti. Sedel je na sani in srečno smo dospeli vprav do večera v Rateče.

Dogodek kaže, kako potrebna je družba v samotnih krajih, in kako nespametni je tisti, ki hodi sam celo po gorah. Turist naj ne pozabi, da imajo gore poleg svoje lepote tudi svoje — strahote.

KONEC.

dežele. Vlada se drži z bajoneti in zlasti Bukarešta izgleda kakor vojni tabor. — Uradniški štrajk je vlada zadušila, voditelje zaprla in štrajkujoče enostavno odpustila. Pač pa izdeluje zdaj nekako uradniško pragmatiko in naznajuje krede za izboljšanje plač.

* Rezultat volitev v špansko poslansko zbornico je v glavnem sledeči: 228 poslancev vladne večine in 180 opozicionalcev. Med temi je 88 konservativcev, 22 katalonskih avtonomistov, 7 socialistov in 11 republikancev. Zbornica šteje vsega skupaj 411 članov. V Madridu so izvoljeni skoro sami socialisti s Pablom Iglesias, njihovim voditeljem na čelu. V Kataloniji so zmagali, kakor smo že poročali, na čelu črti avtonomistov. Političnega položaja volitve niso veliko spremenile.

* Britansko vojnobrodovno opirališče v Aziji. Angleška nižja zbornica je sprejela načrt admiralitete, da se v 9 in pol milijonov funtov šterlingov uporabi za zgradbo velikega vojnobrodovnega pristanišča, oziroma za tozadevno razširjenje pristanišča v Singapuru.

* Iz daljnega vzhoda. Moskovska »Pravda« poroča, da je rdeča armada zavzela Petropavlovsk, glavno mesto Kamčatke, kjer so se bili zbrali ostanki Kolčakovske armade, in da sta generala Poljakov in Bočkarjev bila pri tem ubita.

Politične vesti.

* SKS nepoboljšljiva zagovornica centralizma. »Klub enega«, g. Pucelj namreč, se ne more uveljavljati po stari metodi bivšega parlamentarnega kluba SKS, ki je izdajala interese Slovenije, samo da je mogla biti na vladi. Biti na vladi in uživati njene dobrote, to je bil vedno in edini cilj, ki sta ga zasledovali JDS in SKS. To je sedaj obema onemogočeno. Ker bi se pa SKS kljub strahovitemu porazu pri volitvah in popolni nezaupnici, ki jo je dobila od slovenskega ljudstva, le rada kako uveljavila, hujša in laže njeno glasilo »Kmetijski list« na vse pretege. Računa pri tem, da ga ne bo mogel nihče poklicati na odgovor, ker ima za odgovornega urednika poslanca. Ker je njegov prejšnji odgovorni urednik g. Kušar pri volitvah propadel, je prevzel sedaj uredništvo g. Pucelj, za katerega imuniteto se lest skriva. S tega stališča je treba izbruhne in laži »Kmetijskega lista« ocenjevati. Prve tedne po volivnem porazu samostojnih je začel kazati, da se bo avtonomistično orientiral, pa je zopet padel v stare centralistične hujskarije in imenuje naše avtonomistične težnje »plemenske hujskarije«. SKS bo pač še nadalje ostala odžagana veja.

* Demokratska farbarija. »Jutro«, ki ima svoje inteligentne čitatelje za velike tepce, nadaljuje s svojo metodo, da dela Slovensko ljudsko stranko odgovorno za vse čine in namere sedanje radikalne vlade, kakor da bi SLS ne bila opozicijska stranka, ampak zvezana z radikali in z njimi v vladi. V isti sapi pa »Jutro« poroča, da med radikali in revizionisti ni nobenega sporazuma, ampak da se nekateri radikali baje celo bavijo z mislijo, kako bi se obnovila koalicijska vlada. »Jutrovi« braverji morajo pač biti na obe oči slepi, če ne opazijo tega protislovja. Zabavno je tudi v »Jutru« brati, da je za časa radikalno-demokratske koalicije bilo vse za 100 odstotkov ceneje kakor danes, ko vladajo radikali brez demokratov. Nihče v naši državi ne pomni, da bi bilo kdaj kaj za 100 odstotkov ceneje nego je danes. Pač pa je lansko zimo demokrat Kumanudi, ko je bil minister, uprizoril z dolarji, izposojenimi v Ameriki, čisto navaden švindal, da jih je namreč vse prodal in tako za dva tedna našo valuto umetno za par procentov dvignil; ko je pa dolarjev zmanjkalo, so cene tem bolj poskočile in sicer na tisto višino, na kateri se nahajajo še danes. Kakor je demokratska stranka v polni meri odgovorna za to nesrečno borzno spekulacijo, tako je odgovorna sploh za vso nesrečno finančno politiko režima do sedanjega dne. Kar je danes v tem oziru gnilega in slabega, je vse le posledica politike, ki so jo uganjali demokrati v tesni zvezi z radikali. Mar mislijo demokrati, da se njihov odgovornost za finančno politiko v naši državi neha kar tako enostavno z dnem, ko so bili iz vlade izbrzneni? V gospodarskem življenju se ne da odgovornost otresti tako kakor se otrese pse vode, ko iz nje skoči, kajti posledice se tu poznajo leta in leta in se ne ozdravijo v 24 urah. In zato bo tudi naša država še dolgo trpela vsled nepravilnosti, nemarnosti ter korupcije, ki jo je deloma podpirala deloma uvedla demokratska stranka v državno gospodarstvo Jugoslavije.

* Poglavlje o demagogiji. Včerajšnje »Jutro« pravi v uvodnem članku, da demokracija ne pozna demagogije. Demokrat je govore in pišejo samo čisto resnice, SLS pa je vzor demagogije. Vzor demagogije pa zato, ker je »Slovenec« priobčil dva članka o uradniškem vprašanju, v katerih smo ob-

ravnali tudi vprašanje redukcije. Beseda »redukcija« je namreč za naše demokrate nekaj strašnega. Namreč, kaj bi bilo z demokracijo v Sloveniji, če bi SLS postavila n. pr. na ceste nekaj njihovih pristašev, ki so prišli na svoja službena mesta samo vsled izjave tajništva JDS na bivšega predsednika pokrajinske vlade dr. Žerjave, da so dotični gospodje Sokoli in vneti pristaši JDS? To bi bilo strašno, to bi bilo nečuvno in neverjetno nasilje! Zato mora pisati glavno glasilo JDS, da je vsaka redukcija uradništva »brezvestna demagogija«. »Jutro« pravi, da mora o ostati vsi uradniki na svojih službenih mestih, pa vse eno, če so potrebni ali nepotrebni, če so sposobni ali nesposobni, če se njihovo vzdrževanje da spraviti v sklad z davčno močjo prebivalstva ali pa ne. Samo da ostanejo vsi demokratski prirepi in protežiranci preskrbljeni na javne stroške. »Jutro« pravi, da lahko ostanejo, samo če se znižajo cene. Tega pa finančni ženji »Jutro« ne ve, oziroma ne ve, da ostane glavna potreba prebivalstva, tudi če se dinar dvigne, splošno blagostanje, ne pa preskrba delane-zmožnih ljudi na javne stroške. Seveda, kar »Jutro« piše, je gola stvarnost in jasna argumentacija, če pa zapiše »Slovenec«, da je treba v javnih službah držati le toliko ljudi, in obdržati le toliko uradov, kolikor jih je res treba, eva, to je »demagogija«!

* Demokratska onemoglost. Demokratom kar ne gre v glavo, kako je to mogoče, da oni niso v vladi. Oni si kar ne morejo zamišljati Sv. Pribičevica kot navadnega poslanca, ki mora sedeti v zbornici med navadno »misera plebs«, in si ne morejo predstavljati dr. Žerjave ali dr. Kukovca brez mandata. Do česar jim pa volivci niso pomogli, naj jim pomaga brezvestno intrigantstvo in zahrbtnost. Dokler še kriza ni bila rešena, so naskakovali kralja z vsemi mogočimi izmišljotinami o nevarnostih, ki prete baje dinastiji in državi, če demokratov ne bo v vladi; čuda golemoga, država še stoji in dinastija tudi! Še bolj trdno, kot če bi jo podpirali demokratje. Ko so videli, da njihove intrige na dvoru nič ne zaležejo, so našli za svoje laži in izmišljotine novo polje: po časopisih, kar jim jih je še ostalo, so razširili vest, da namerava Pašić s pomočjo radičevskega disidenta Häusserja ustanoviti novo seljaško stranko proti Radiču. Škoda, da niso še pristavili, da namerava Pucelj ustanoviti še eno samostojno kmečko stranko špejcelno proti Korošcu! Ta intriga je bila izmišljena seveda z namenom, napraviti zmešnjavo v vrstah hrvatsko-slovenske opozicije, približno tako zmešnjavo, kakršna vlada v demokratskih glavah. Namen pa se ni posrečil. Kakor hitro so namreč to svojo novo budalost spustili v svet, jim je že odgovorilo belgrajsko »Vreme«, da je vse govorjenje o neki novi Pašić-Häusserjevi kmečki stranki navaden humbug, ker radikali dobro vedo, da lahko ustanovijo celo vrsto strank, a s tem pa hrvatsko vprašanje še vedno ne bo rešeno.

* Glavna skrb. Najtežja skrb, ki mori in davi našega kolego »Slov. Narod« že nekaj dni, je ta, kdo bo postal pokrajinski namestnik v Ljubljani. To vprašanje pretresa že nekaj dni v svojih dnevnikih zadregah. Stvar namreč ni kar tako. Pokrajinski namestnik je važna oseba in zato je to vprašanje v gotovih ozirih za gotove gospode odločilnega pomena. Ne samo za take, ki so že bili namestniki ali pa bi radi še bili ali pa to na novo postali, ampak tudi za one, katerih posli zahtevajo stikov in zvez s tako važno osebo. Zato se trudi »Narod« v potu svojega obraza, kako bi to velevažno vprašanje rešil. V svoji zadregi se je zatekel k prastari metodi takozvanih »balonov«. Ta metoda obstoji v tem, da javno izrečeš ali zapišeš neko trditev z namenom, da nasprotnika spraviš v jezo ali vsaj v zadrego in ga tako dolgo dražiš, da nasprotnik blekne v svoji razdraženosti eno preveč, s čemur je namen navadno tudi dosežen. Uporabljajoč to metodo trdi »Narod« dan za dnem, da so se »klerikalci« bili že dogovorili, da bo predsednik dr. Brejce, vsa druga mesta pa so tudi že med seboj razdelili. Da pa ne bo »Narod« treba več spuščati balončkov, mu povemo kar odkrito, da so »klerikalci« res imeli posvetovanje o osebi bodočega pokrajinskega namestnika in drugih visokih uradnikov pri pokrajinski upravi in so enoglasno sprejeli predlog, naj bo bodoči predsednik v Ljubljani ata »Narod«. Tako so sklenili klerikalci beim Maček, dem weltberühmten, tam za vodo.

* Jako nizko je padel »Slovenec«, silno nizko. Tako tarna včerajšnji »Narod« z današnjim datumom, češ da je »Slovenec« zabredel v poulični ton, človeka kar srce boli. Zato bi nas »Narod« rad ozdravil. Na del si je zato važno pozval časnika zdravnika in nam zapisal sledeči recept: Rp. — Stvarnosti 0.005 — Sacchari albi 5.00 — Div. in dos. aequales No. X. — Vsak dan zvečer en prašek. — Nam pa je bil ta recept že zdavnaj znan in smo se ga nasprotni »Slov. Narod« tudi posluževali, dokler je bil »Slov. Narod« stvaren in resen, četudi nasproten list. Sedaj pa smo prišli na misel, če ne bi kazalo tudi za »Narod« dobiti kakšen primeren recept. In dobili smo ga. Glasi se na: Rp. — Pameti 5.00. — Do-

slednosti 10.00. — Živahnosti 15.00 in resnosti 20.00. — Vzeti vsak dan 20 praškov. — Uporabo tega recepta mu nujno nasvetujemo, ker bo mnogo bolj učinkoval kot njegov dosedanj recept: Morphini hydrochlorici 30.00. — Radikalije 0.05. — Samostojnega kmetijstva 0.05. — Centralizma 0.05. — Jugoslovanstva 0.05. — Slovenstva 0.05. — Avtonomizma 0.05. — Uživanje teh praškov napravi možgane čisto zmešane in bebaste. Kdor hoče imeti resno polemiko, mora biti sam resen, in kdor hoče imeti rešpekt, si ga mora znati sam pridobiti. — Pa brez zamere.

Dnevne novice.

* Poslanecem Jugoslovanskega kluba. Prihodnja seja skupščine bo v ponedeljek, 14. t. m. ob 10. dopoldne. Po naročilu tajništva kluba pozivamo vse gg. poslance, da pridejo 14. t. m. jutraj gotovo vsi v Belgrad. — Tajništvo SLS.

* Draginjske doklade dušnih pastirjev. Računovodstvo je že predložilo ves material glede draginjskih doklad dušnih pastirjev ministrstvu in je sedaj odvisno samo od finančnega ministrstva, kdaj se izplačajo zvišane doklade. Stare doklade pa se ne morejo nakazati, ker jih je ministrstvo s posebnim aktom ustavilo.

* Katehetske nagrade za podučevanje verouka bodo zdaj menda izplačane vsem katehetom. — A za obljubljeni potnino in prehrano pa še do danes ni nobenega kredita, kaj še le, da bi se nas pozvalo podati tozadevno prijavo. — Prosimo naše poslance, da v Belgradu podrežajo za ta kredit, kakor tudi za kredit v pokritje katehetskih nagrad tudi za tekoče šolsko leto, ki se že bliža svojemu koncu.

* Proti Orjuni. Ker se v zadnjem času ponovno pojavljajo napadi Orjuncev na mirne državljane in ker se pri teh napadih uporablja strelno orožje ter je vsled tega varnost osebe in lastnine v znatni meri ogrožena, je pokrajinska uprava izdala naredbo, ki med drugim določa: »1. Posest in nošenje orožja (pušk in revolverjev) je osebam, ki še niso dovršile 30. leta svoje starosti, prepovedano, najsi so te osebe tudi prijavile posest strelnega orožja, odnosno si pridobile dovolila za tako posest ali za nošenje strelnega orožja. Od te prepovedi so izzeti: a) oni uslužbenci, ki imajo po svoji službi in svojem poklicu pravico ali dolžnost nositi orožje (n. pr. razni zapriseženi javni stražarji in čuvaji); b) poštini in drugi državni uslužbenci (n. pr. selski pismonoše itd.), katerim so nošenje strelnega orožja iz službenih ozirih njih predstojniki izrečno in pismeno priporočili; c) lovci glede lovškega orožja, in sicer glede nošenja takega orožja le ob izvrševanju lova; d) osebe, ki so v vsakem oziru popolnoma zanesljive ter neovržno dokažejo, da potrebujejo orožje za lastno varnost, in dajo s svojo osebnostjo jamstvo, da orožja ne bodo zlorabljale. 2. Vse osebe izpod 30. leta, razen oseb, naštetih v točki 1. pod črkami a) do d), morajo, ne glede na to, ali imajo veljavne orožne liste, odnosno dovolila za posest orožja ali ne, v 8 dneh po objavi tega razglašja v Uradnem listu svoje strelno orožje oddati, in sicer v ljubljanskem policijskem okolišu policijski direkciji v Ljubljani, v Mariboru policijskemu komisariatu v Mariboru in na deželi okr. glavarstvu. 3. Okrajnim političnim, odnosno policijskim oblastvom se nadalje nalaga, da morajo pregledati seznamke o izdanih dovolilih za posest strelnega orožja in o izdanih orožnih listih oseb, ki so prekoračile 30. leto. Če se izkaže, da posamezne osebe niso v vsakem oziru popolnoma zanesljive, pooblašča tukajšnja pokrajinska uprava okrajna politična oblastva, da odvzamejo tem posameznim osebam dovolilo za posest strelnega orožja in orožne liste. 4. Vsako zbiranje ljudi v gručin in korakanje v strnjjenih vrstah in gručin po ulicah, cestah in trgih v očitnem namenu, da se izzivajo nasprotne skupine ali posamezniki, odnosno da se ogroža varnost osebe in lastnine, je prepovedano. Organi javne varnosti so upravičeni, preiskati te osebe ter jim odvzeti orožje.« — Ta odredba pokrajinske uprave je čisto na mestu in pričakujemo, da se bo strogo izvrševala.

* Vozni red dolenskih železnic. Poslanec Škulj je pri železniški direkciji v Zagrebu posredoval glede novega voznega reda, ki stopi s 1. junijem v veljavo, da se uredi jutranje vlake tako, da bodo okoliški otroci lahko z vlakom pohajali v šolo v Ljubljani. Direkcija je temu takoj ugodila in vozni red bo v precejšnji meri upošteval te želje, le dolenski bo precej zgoden, a šlo bo, osobito ker bo opoldanski omogočil odhod ob pol 2. iz dolenskega kolodvora. Ustreglo se bo v novem voznem redu tudi željam prebivalstva na dolenski progi od Dobropolj do Kočevja. Med dohodom jutranjega vlaka v Kočevje in odhodom opoldanskega vlaka bo presledka skoraj poldrugo uro, kar bo omogočilo izvršiti opravke pri glavarstvu v čemur bo ljudem precej ustreženo, da se ne bo treba ustavljati ves dan v Kočevju kot doslej.

* Vožnje pošte v Sloveniji preživljajo trdo redukcijo. Tako zahteva sedaj pošto ministarstvo, da se ukine vsakdanja vožnja pošta iz Stične v Žužemberk in se dovoli le parkrat na teden. Poslanec Škulj je pro-

* Pevsko društvo »Stankovič« v Ljubljani. Pevsko društvo »Stankovič« prispe v soboto, dne 12. maja ob 14.21 uri v Ljubljano, Korporacije društva in občine ob progi od Brežice do Ljubljane vabimo, da kar najpri-srečnejše sprejmo na posameznih postajah naše pevske brate, ki prvokrat dospo med nas Slovence. Sporod sprejema v Ljubljani: Vsa društva in korporacije se zbirajo z društvenimi zastavami kolikor, mogoče polnoštevilno ali vsaj po deputaciji na Kongresnem trgu pred univerzo ob 13. uri. Točno ob 14. uri odhaja povorka z železničarsko godbo na čelu po Selenburgovi ulici, Dunajski cesti na glavni kolodvor. Na kolodvoru in sicer na peronu se postavijo društva in korporacije v špalir ter pozdravijo goste razni govorniki. Nato odhod zopet v povorki in z gosti po Dunajski cesti, Prešernovi ulici do Prešernovega spomenika, kjer se razidejo korporacije, gostje pa na svoja bivališča. Vabimo ljubljansko občinstvo, kakor tudi vsa društva, osobito še našo akademsko in srednješolsko mladino, da se tega sprejema vdeležijo v čim večjem številu, da tako pokažemo našo radost nad prihodom nam milih bratov pevcev iz Srbije. Osobito se obračamo do našega narodnega ženstva, da naj se udeležijo sprejema kolikor mogoče v naši narodni noši ter prinesejo seboj obilo cvetja. Zvečer istega dne ob 8. uri se vrši koncert v Unionski dvorani. V nedeljo 13. maja 1923. prosimo zopet, da korporacije in društva ob gorenjski progi pozdravijo naše goste pri odhodu vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj. Ob 18. uri zvečer odhajajo gostje iz postaje Bled v Ljubljano. Ako je mogoče, naj se ob tej priliki zažgo kresovi in vidnih vrhovih, kar bi napravilo najlepši vtis na naše srbske brate pevce. V ponedeljek, 14. maja ob pol 9. uri se stanek pred kavarno Zvezdo na Kongresnem trgu, nato ogledovanje mesta. Odhod »Stankovič« iz Ljubljane je isti dan ob 12. uri iz glavnega kolodvora proti Celju. Tudi pri odhodu naj bi bilo naše občinstvo v čim večjem številu zbrano na glavnem kolodvoru. — Sprejemni odbor.

* Izjava. Podpisani društvi izjavljajo, da sta izstopili iz Zveze poštinskih organizacij, ker sta morali smatrati, da so njuni interesi v tej zvezi ogroženi. Zveza poštinskih organizacij torej ne zastopa več podpisanih društev. — Društvo poštinskih in ček. računskih uradnikov za Hrvatsko in Slovenijo v Ljubljani. — Maturantsko društvo poštinskih prometnih uradnikov za slovensko ozemlje v Ljubljani.

* Državni nameščenec in železničarji. V smislu sklepov iz konference državnih nameščencev in železničarjev dne 29. in 30. aprila je bila naša znana resolucija dne 5. maja oddana predsedniku vlade, ministru saobračaja, ministru financ, predsedniku narodne skupščine in vsem poslanskim klubom narodne skupščine. Dalje se je — kakor po Sloveniji — vršilo 5. maja tudi v Belgradu veliko zborovanje državnih nameščencev in železničarjev. — Akejski odbor.

* Čevlje kupujte od domačih tovarov. Tvrde P e t e r K o z i n a z znakom Pekoj, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg štev. 20, ter Aleksandrova cesta štev. 1. 3322

Štajerske novice.

* Vranglovec ustrelil Slovence. V ponedeljek 7. maja je ustrelil finančni stražnik Vranglovec Miha Horoš Alojzija Mlakarja iz Črešnjevca. Ustrelil ga je brez vsakega opozorila, ko je prekoračil mejo med Špiljem in St. Iljem. Mlakar je bil na mestu mrtev, ker mu je krogla predrila srce. Preiskava je v teku.

* Napadi, poulični pretepi itd. so v Mariboru na dnevnem redu. Tako so napadli neznani lopovi v nedeljo zvečer vojaka — Hrvata, ki se je vračal iz Studencev mirno domov. Ko so prihiteli v bližini stanujoči občani na obupne klice, so našli vojaka s krvjo oblitega ležati v popolni nezavesti. Ko se je zavedel, je povedal, da je bil napaden brez vsakega vzroka ter da so bili napadalci Slovenci. Dosedanja preiskava je dognala, da so zapleteni v ta napad zopet Orjunci.

* Blamaža Orjuncev. Preteklo nedeljo so hoteli mariborski Orjunci ustanoviti podružnico v St. Lovrencu nad Mariborom. Zbrali so si znano nemčursko gostilno, kjer bi se naj vršil ustanovni občni zbor te velesrbske teroristične organizacije. Udeležba je bila ogromna: Recni b e r i p e t. Pobiti so se Orjunci rgnili v Maribor. Slovensko ljudstvo je politično tako dozorelo, da ne bo trpelo teroristične organizacije, ki je naperjena proti njegovi slovenski narodni zavesti.

* Smrtua kosa. V Celju je umrl po kratki in mučni bolezni g. Ivan K v a c, nadučitelj v Rožni dolini, star 50 let. Pokojni je služboval ves čas, odkar je zapustil učiteljske v Mariboru, v Smartnem in je bil marljiv učitelj. V prejšnjih letih se je tudi mnogo trudil za povzdigo petja v cerkvi in izven nje in je dosegel tudi prav lepe uspehe N. v m. p. t.

Gospodarstvo.

Nlad. Pušenjak:

Državna hipotekarna banka v Belgradu.

Dalje.

2. Sprememba pravil.

Pravila zavoda so se večkrat spremenila, oz. nadopolnila. Najvažnejša je sprememba pravil, katere je stopila v veljavo dne 22. aprila 1922. Oglejati si hočemo najvažnejše spremembe prvotnih pravil.

V zavod se v bodoče morajo nalagati doklade občin in drugih samoupravnih korporacij, ako se v šestih mesecih ne porabi za določene namene.

Nova je določba pravil, da sme zavod lombardirati državne in od države zajamčene vrednostne papirje ter dajati posojila zadrugam in Zadrugnim zvezam, pogreša se pa določba, do katerega zneska se smejo lombardirati vrednostni papirji, kakor tudi pogoji, pod katerimi se naj dajejo krediti zadrugam in Zadrugnim zvezam.

Z ozirom na razmere na denarnem trgu je tematska določba, da mora dati minister trgovine dovoljenje, ako se obrestna mera za hranilne vloge vršice nad 5 odstot., obrestne mere za posojila pa nad 7 in pol odstot.

Upravni odbor sestoji iz 11 članov. Pet članov stoji Narodna skupščina, 1 trgovec Narodna banka, 2 Privredni Svet, oz. dokler se ta ne osnuje, Glavni Savez zemljoradniški zadrug, 1 pravna fakulteta v Belgradu, zadnji član je upravnik banke. Glavno direktorijo banke, ki vrši tekoče posle, tvori upravnik banke s članom upravnega odbora, ki ima dnevno službo.

Stalno kontrolo, kontrolo tekočih poslov vrši posebni organ banke, imenovan inspektorat.

Od čistega dobička se po odbitku taintjem, ki znaša 9 odstot. čistega dobička, odkaže 20 odstot. rezervnem fondu, dokler ne doseže zneska 10 milijonov Din, ostanek se izroči Glavni državni blagajni. Ako je rezervni fond dosegel znesek 10 milijonov Din, se ves čist dobiček izroči Glavni državni blagajni.

Glavna državna blagajna mora nadoknaditi razliko na kurzu za plačila, izvršena v l. 1905—1921 v francoskih frankih; za vsa plačila, katere je izvršilo za zavod od 1. jan. 1915 do 1. julija 1920 ministertvo financ, se ne plačujejo obresti.

Upravni odbor lahko ustanovi glavne filijale in agencije v posameznih pokrajinah.

Najvažnejši sta določbi, da se zakon razširi na celo državo in da morajo zavodi in ustanove v novih pokrajinah, ki upravljajo javne fonde, pupilarne in depozitne kapitale, občinske, sreske, oblastne, cerkvene, samostanske, ki se zbirajo iz doklad, vse te fonde in kapitale tekom 10 let (to je do 22. aprila 1932) prenesti v Državno hipotekarno banko v Belgradu, nove take vloge pa smejo sprejemati samo še pet let (to je do 22. aprila 1927).

Nov upravni odbor, ki bi se moral izvoliti v teku 2 mesecev potem, ko je stopil zakon v veljavo (to je do 22. aprila 1922), se še ni izvolil, akoravno se je izvolitev od strani zadrugištva urgirala, ker Narodna skupščina še ni izvolila pet članov, katere mora v smislu spremenjenih pravil izvoliti.

3. Stanje banke.

Bilanca za 1. 1921. izkaznje med pasiva kot obratno glavnic:	Dinarjev
Hran. vloge zasebnikov	72,726.425-98
— pupilarne varne le	13,951.490-48
— depozitne	9,212.946-01
— cerkev in samostanov	3,400.645-95
Razni fond	88,450.761-09
Pasivni tekoči računi	69,948.052-44
Zastavni listi in obveznice	87,180.100—
Samostalni fond (sanitetski, šolski, uradniški, učiteljski, duhovniški, šumski, vodni, fond za zavarovanje živine in škode po toži)	56,857.710-50
Rezervni fond znaša	1,563.204-23
Na nepremičnine se je posodilo	165,967.975-70
Na doklade in dohodke občin itd.	91,460.495-15
Država dolguje na podlagi razni obveznosti	70,622.618-98

V državnem proračunu za l. 1922/23 so dohodki tega zavoda označeni z 5 milijoni Din, izdatki pa z 2.203.302 Din, tako, da bi državna blagajna sprejela Din 2.796.698. Ker je po bilanci leta 1921. sprejela državna blagajna 2.643.569.40 dinarjev, je gotovo, da bo bilanca za leto 1922. izkazala dobiček, ki bo zagotovil državi delež, ki je v budžetu za leto 1922/23 izkazan.

4. Stališče pupilarne varnih zavodov.

V Sloveniji in Dalmaciji se morajo kapitali in fondji, za katere je potrebna pupilarne varnost, nalagati v občeokoristnih hranilnicah, katere so ustanovljene na podlagi regulativa z dne 2. septembra 1844. Položaj teh hranilnic, katerih rezervni fondji so večinoma naloženi v državnih papirjih bivše Avstrije, ostanek in še velik del hranilnih vlog povrh v važnih posojilih, ni rožnat.

Vladna večina v prejšnji Narodni skupščini (demokrati, radikali, Samostojneži in muslimani) je v želji izpeljati popolno centralizacijo brez pomisleka sprejela zakon, s katerim se v štirih letih onemogoči nadalnje podeljevanje kreditov od strani hranilnic in v desetih letih povzroči likvidacija teh zavodov. Ni se mislilo na to, kdo bo pokrtil znanje izgube, katere bodo radi avstr. vrednostnih papirjev in vojnih posojil nastale, izgube, katere bi hranilnice same v nekaj desetletjih iz poslovnega dobička lahko pokrile, ni se mislilo na to, kje bo dobival v bodoče naš kmet, naš hišni posestnik eno hipotekarni kredit na amortizacijo. Prenos vsega pupilarne varnega denarja v Belgrad, kjer je obrestna mera znatno višja ko pri

nas, bo podražil denar in, če že ne popolnoma onemogočil, znatno otežkočil uporabo pupilarne varnega denarja v svrhu podelitve hipotekarnega kredita stanovanjem v Sloveniji in Dalmaciji, ki danes ta kredit pri hranilnicah uživajo — obstoji še nadaljnja nevarnost — s tem, da se bo večina hran. vlog odvzela našim hranilnicam, bodo udarjeni tudi drugi denarni zavodi. Večina hranilnic ima znatne zneske odvignega denarja naloženega v bankah, katere bodo težko izplačale naložbe in bode trpelo valed tega naše gospodarsko življenje. Pomanjkanje denarja bo še občutnejše ko je sedaj, stranke se bodo obračale na posojilnice, da dobe tam hipotekarni kredit, kar bo v škodo obratnemu kreditu in likvidnosti posojilnic. Najhujše pa bo, da bo, ako ne priskoči vlada na pomoč, propadlo lepo število hranilnic; posledica bo, da bo ljudstvo izgubilo popolnoma zaupanje do denarnih zavodov in držalo denar doma, kar bo situacijo še poslabšalo.

Kaj storiti, da se preteča nevarnost odstrani? Storit se mora vse, da se s posebnim zakonom ukine določba, ki pravi, da se mora ves pupilarne varni denar iz novih pokrajin prenesti v državno hipotekarno banko v Belgradu. Poslanci bomo v prvi vrsti iz gospodarskih ozirov akcije v tem smislu začeli, potrebujemo pa pomoči od vseh prizadetih zavodov, od vseh prizadetih slojev. Nujno potrebno je, da se oglase s protesti vse hranilnice v Sloveniji in Dalmaciji brez izjeme, vse Zadrugne Zveze in banke, vse stanovske organizacije kmetov, hišnih posestnikov, obrtnikov in trgovcev, vse občine in okraj, kateri jamčijo za varnost vlog v hranilnicah. Složen, skupen nastop merodajnih krogov bo zagotovil obstoj našim hranilnicam, bo pa tudi v veliko korist vseh denarnih zavodov, bo obvaroval celo naše gospodarsko življenje občutne škode.

KONEC.

g Žitni trg. Cene žit v Vojvodini so bile približno sledeče: koruza 250—260 Din, pšenica 447.50—457.50 Din, ječmen 312.50 Din, oves 480 Din, pšenična moka št. 0 467.50, krušna moka 512.50 Din, mekinje 150 Din. — V Mariboru pa so bile cene žit sledeče: pšenica 400—450 Din, ječmen 400 Din, oves 350 dinarjev, koruza 400 Din, fižol 400—500 Din, krompir 179—200 Din, pšenična moka št. 0 800 Din. — V Češkoslovaški: pšenica 175 čl. kron, rž 115 čl. K, ječmen 135 čl. K, oves 135 čl. K, koruza 120 čl. K, pšenična moka št. 0 315 čl. K. — V Bolgariji: pšenica 545 levov, koruza 390 levov. — V Belgiji: pšenica 90 fr.

g Draginja v Budimpešti se je zvišala v mesecu aprilu za 32 odstotkov. — Na podlagi predvojnih cen so se dvignile cene za 640 odstotkov.

g Izvoz gradbenega lesa v Italijo preko Rakeke prepovedan. Italijansko železniško ministrstvo je prepovedalo izvoz gradbenega lesa preko obmejne postaje Rakeke. Preko Sušaka je izvoz gradbenega lesa v Italijo še vedno dovoljen.

g Omejitve poslovanja dunajske borze. Dunajska borza bo ta teden poslovala samo — v sredo in petek.

BORZA.

Curik, 9. maja. (Izv.) Devize: Pešta 0.1025, Italija 26.80, London 26.65, Newyork 556.25, Pariz 36.70, Praga 16.50, Dunaj 0.0078, Sofija 4.37, Zagreb 5.80, Varšava 0.0118. — Valute: n. a. K 0.0025.

Zagreb, 9. maja. (Izv.) Devize: Pešta 1.80—1.85, Berlin 0.2550—0.2625, Italija 4.6350—4.6550, London 441.50—442.50, Newyork 94.75—95.50, Pariz 6.35—6.40, Praga 2.8450—2.8550, Dunaj 0.133750—0.134750, Zürich 17.2250—17.2750. — Valute: ogr. K 1.80—1.85, lire 4.56—4.59, dolar 93.50—94.50, čl. K 2.80—2.82.

Ljubljanske novice.

Ij Pogreb f Dore Masiča je pokazal, kako je bil pokojnik priljubljen. Pevci »Ljubljane«, »Zarje« in »Danice« so zapeli žalostinko. Razvil se je na to veličasten pogreb. Pred mrtvaškim vozom so korakali Orli in šentpeterska Prosveta. Krsti je sledila veličastna množica žalujočih pogrebcev. Pri garnizijski bolnišnici je čakal pogreba častniški zbor ljubljanske garnizije, oddelek godbe dravske divizije in oddelek vojakov. Častniki, godba in vojaki so se nato pridružili pogrebu. Pri železniškem predoru na Martinovi cesti so zapeli pevci pokojniku v slovo še eno žalostinko. Pogrebci so se nato razšli, veliko jih je pa spremljalo zemeljske ostanke rajnika do njegove gomile na pokopališča pri Sv. Križu, kjer se je poslovil od pokojnika predsednik ljublj. orl. okraja br. Langus.

Ij Pogreša se predsednik Kmetijske družbe g. Gustav Pirc, ki je odšel začetkom meseca maja iz Ljubljane in dejal svojem, da gre v Kranj. V Kranju pa se ni ustavil, ampak se je odpeljal naprej do Bohinjske Bistrice, kjer mu je g. Doktorič še ponudil voz. G. Pirc je pa ponudbo odklonil in nadaljeval pot peš proti Bohinju, kjer ima ob jezeru svojo vilo. Od tedaj se pogreša in ga nihče ni več videl. Naravno, da so njegovi domači zanj v velikih skrbih, ker je bil zadnje čase zelo neraven. Skrbi so mu delala razkritja o njegovem poslovanju pri Kmetijski družbi, radi česar ga je samostojna kmet. stranka prisilila, da je vložil tožbo. V Ljubljani se je včeraj popoldne razširila vest, da je g. Pirc v Bohinju izvršil samomor, vendar pa ta vest še ni od nikoder potrjena.

Ij Calderonova igra: Stanovitni

kraljevič. Danes zvečer ob osmi uri bo Kat. mladeniško društvo uprizorilo v Rokodelskem domu Calderonovo igro »Stanovitni kraljevič«. Opozarjamo, da se igra prištevata med najbolj znane dramatične umotvora. Goethe n. pr. je pisal l. 1804 Schillerju: »Ko bi vsa poezija izginila s sveta, upam si jo iz te drame zopet zbrati in jo pokazati svetlu.« — Vabimo k obilni nedežbi.

Ij Prošnja in poziv. V soboto, dne 12. majnika popoldne ob 2. uri prispe v Ljubljano eno najstarejših srbskih pevskih društev: Pevska družina »Stanković« iz Belgrada, ki stoji pod protektoratom Njega Velicanstva kralja Aleksandra I. »Stanković« je prvo kulturno društvo, katero pride iz osrčja naše države v naše kraje in priredi tu koncert srbskih narodnih pesmi v izbrani harmonizaciji Mokranjčevi. Dolžnost naša je, da došle brate in sestre sprejememo kar najčastnejše. Zato se obrača v imenu vseh ljubljanskih kulturnih društev odbor Glasbene Matice do ljubljanskega meščanstva v prvi vrsti pa do hišnih posestnikov, da razobesijo v soboto popoldne raz svojih hiš narodne in državne zastave. — Odbor Glasbene Matice.

Ij Šišenski Orel uprizori danes po šmarincah »Verigo« v samostanski dvorani. Vstopnice se dobe danes cel dan pri g. Kranjcu.

Ij Prihodnja redna seja občinskega sveta se vrši v petek, dne 11. majnika 1923 ob 6. zvečer v mestni dvorani. Javni seji sledi še tajna seja.

Ij Česka obec. V soboto schuzka n Mraku Rimska cesta, tam sež bližji zpravo o celodennim náherném výletu do Pekla. Odjezd z již. nádr. v neděli ráno o 5.40. Súčasné se co možná nejvíce i seznámými. Gostje dobrodošli.

Ij Državnim nameščencem in železničarjem! V smislu sklepa na seji pokrajinskega akcijskega odbora državnih nameščencev in železničarjev v Ljubljani dne 9. t. m. pozivamo vse ljubljanske strokovne organizacije državnih nameščencev, da pokrajinskemu akcijskemu odboru (Gradišče 7) nemudoma pisмено sporoče svoj poštni naslov ter svojega predsednika in tajnika. — Akcijski odbor.

Ij Društvo za mladinske domove ima svoj občni zbor v četrtek, dne 17. majnika 1923 ob pol 5. uri popoldne v društveni pisarni na Mestnem trgu 8-L.

Ij Akcijski odbor državnih nameščencev, železničarjev in upokojencev sklicuje za petek dne 11. t. m. ob 19. uri (7. uri zvečer) sejo, ki se vrši v prostorih železničarskega doma, Turjaški trg 2.

Ij »Mestna občina naj jim pomaga iz zagate«, piše »Slov. Narod« od 10. t. m., ter apelira na ljubljansko občinstvo, oziroma dela razpoloženje proti predlogu za udeležbo pri opekarni »Emona«, ki ga bo občinski svet obravnaval na seji, ki se bo vršila 11. t. m., češ, da gre le za to, da se mene kot družabnika te družbe hoče gnotno podpreti. Izjavljam, da sem jaz prav mali družabnik tega podjetja, vendar pa sem se zelo trudil, da se osnuje tako opekarsko podjetje v prav bližnjem okolišču Ljubljane, da vsaj nekoliko regulira cene na trgu, ki so bile zadnjih par let precej pretirane. Lansko leto, ko je bilo nekaj več zidanja v Ljubljani, smo že morali dobavljati opeko iz vseh mogočih krajev, celo iz Prekmurja, tako da je stala vožnja malo manj kot opeka na mestu. Tudi letos kmetje prav pridno vozijo opeko iz bližnje opekarnice, ki je last Jadranske banke in družabnikov g. Kneza in Dečmana. Nekateri gospodje res mislijo, da imajo privilegij pri raznih podjetjih. Kar se tiče mestne občine na udeležbi podjetja, je to čisto pravilno. Saj je stranka, ki je danes na krmilu mestne občine, imela tudi v svojem programu, da osnuje lastno opekarno, kakoršne že imajo kolikaj napredne oziroma moderne občine. Tudi če bi podjetje ne donášalo bogsigavedi kake visoke rentabilite, vendar, mestna občina z lastno opekarno, oziroma kot sodeležnika takega podjetja, lahko znatno upliva na tržne cene tega izdelka. Poleg tega pa ima ljubljanska občina nebroj potreb lastnih zgradb, ter bi na bila odvisna od gotovih navijačev cen. Priporočati bi le bilo, da bi se osnovala še podobna podjetja za kak drug stavben material. Da pa gotovim gospodom ne bo to prav, se pa iz dopisa v »Slov. Narod« jasno vidi. Če še pripomnim, da imam jaz svoje opekarsko podjetje in da nisem član občinskega sveta, mislim, da je s tem vse povedano. — Ivan Ogrin.

Ij Razpis služb. Pri mestnem magistratu so razpisane službe mestnega agronoma (absolvent visoke poljedelske šole) v X. činovnem razredu ter dve službeni mesti mestnih računskih uradnikov pri mestnem knjigovodstvu tudi v X. čin. razredu. Prošnje je vlagati pri magistratnem predsedstvu do 22. majnika 1923 ter so natančnejši pogoji razvidni iz Razpisa v Uradnem listu z dne 9. maja 1923 št. 44.

Ij Koncert v hotelu »Tivoli« danes popoldan od pol 4. do 8 ure. Godba dravske divizije. Vstopnina prosta. Se priporoča Ve koslav Dolničar.

Ij Odrasel mladenič brez staršev. v Ljubljani neznan, prosi vlnudno kakega gospoda, da bi mu bil birmanski boter. Naslov pove uprava.

Ij Od doma je pobegnil 10letni Franc Breakvar, sin ključavničarja v Ljubljani, učenec 4. razreda ljudske šole.

Ij Pregledovanje konj. voz, avtomobilov in Meiklov. Pri razglasu mestnega magistrata se vrši na mesto Ljubljana pregledovanje konj. voz, avtomobilov in Meiklov od 15. do 22. maja 1923 na Ambroževem trgu. Več je razvidno iz razglaš mestnega magistrata.

Ij Letošnji nabori za mesto Ljubljano se vrši od 23. do 29. maja v Mestnem domu, K naboru pridejo rojstni letniki 1908, 1902, 1901, 1900 in 1899.

Ij Popisovanje biciklov. Mestni magistrat razglaš, da je vse moške bicikle do 10. maja 1923 naznaniti v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu«. Na praznik se sprejemajo priglasitve od 9. do 11. ure. Opustitev naznanitve se kaznuje z globo ali zaporom.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Četrtek, 10. maja: UGRABLJENE SABINE. Petek, 11. maja: IDIJOT. — Red E. Sobota, 12. maja: Zaprt. Nedelja, 13. maja: Shakespearejeva komedija »KAR HOČETE«. — Izven. Ponedeljek, 14. maja: ČRESNJEV VRT. — Red B.

OPERA.

Četrtek, 10. maja: RIGOLETTO. — Izven. Petek, 11. maja: JANKO IN METKA. — Red A. Sobota, 12. maja: Na čast srbskim gostom, slavni »Pjevački družini Stanković« iz Belgrada »GORENJSKI SLAVCEK«. Začetek ob štirih popoldne. — Izven. Nedelja, 13. maja: EVGENIJ ONJEGIN. — Izven. Št. 30. »Gledališkega lista« prinaša zanimiv članek Dr. F. M. o novi Foersterjevi operi in članek režiserja g. Šesta o »Kar hočete« ter kot umetniško prilogo sliko g. M. Simenca, tenorista naše opere.

Cerkveni vestnik.

c Na mladeniški shod v Celje! Binkoštni ponedeljek bo pri Sv. Jožefu v Celju občeslovenski shod mladeniških Marijinih družb, h kateremu so povabljeni vsi pošteti fantje in moške. V prvi vrsti se bodo vabili o izvali seveda Stajerci, a tudi Kranjci naj bi ne izostali! Prav je, da fantje malo poznajo slovensko zemljo. Celje z okolico je najlepši del Stajerske in tudi ne tako daleč od Kranjske. Uprava Južne železnice je v svoji obče znani postrežljivosti radevolje dovolila polovično vozno ceno z vseh postaj južne železnice, ki pridejo v poštev za ta shod. Od doma do Celja plača vsak udeleženec polno vozno ceno na domači postaji in prosi, da se mu žigosa vozni listek in izkaznica. Tako štempljana dokazila služita za brezplačno vožnjo domov. Vsi, ki se hočejo udeležiti — najbolj iz ene fare skupno — naj čimprej naznanijo svojo udeležbo »Misijon. hiši pri sv. Jožefu, P. Celje«, da se jim od tam določi izkaznice, s katerimi bodo dobili znižano vozno. Za prigrizek je prav, da prinesejo malo s seboj, vendar se bo nekaj tudi tam dobilo. Zjutraj ob 8. morajo biti v Celju na trgu pred faro cerkvi, odkoder odkorakajo ob pol 9. z godbo k sv. Jožefu. Organizacije naj pridejo z zastavami! Prijatelji mladeničev, pripomožite, da se shod izvrši veličastno in spodobno v veliko korist našim fantom!

c Duhovne vaje za ljubljanske gospe bo vodil prihodnji teden veleč. o. provincial Anton Prešern D. J. Vsak dan ob 5. uri popoldne govor in blagoslov. Začetek v ponedeljek, dne 14. maja ob 5. uri popoldne v kongregacijski kapeli pri sv. Jožefu, sklep prav tam v soboto, dne 19. maja, ob 7. uri zjutraj, s sveto mašo in skupnim svetim obhajilom. K obilni udeležbi vabi predstojništvo cerkve sv. Jožefa.

c Tajni konzistorij. Papež Pij XI. je sklical tajni konzistorij za dan 28. maja t. l. Za kardinala bosta imenovana msgr. Nasali Rocca, nadškof v Bologni in msgr. Sincero, tajnik sv. kolegija.

Orlovski vestnik.

Orel Sv. Jakob, Ljubljana. V nedeljo, 8. julija bo obhajal šentjakovski Orel desetletnico svojega obstanka. Slavnost bo združena z blagoslovaljenjem novega prapora. Bratske odseke opozarjamo že zdaj na to prireditev, ki mor biti veličastna manifestacija orlovskega gibanja v Ljubljani.

Prosveta.

KONCERT GLASBENE MATICE.

Matičen koncert se je vršil v znamenju Enejevega »Psalmac. Ze prej smo spoznali, da je »Psalm« višek slovenske glasbe, toda da bo ta najmlajši odganec s tako silo kvišku šinil, in se tako bohotno razrastle in vse, kar je pod njim, mogočno prerastel, to nam je postalo prav jasno že le tedaj, ko je v svoji prelestni, opojno skrivnostni lepoti živo zaživel pred nami. — Kot skladatelj je Lajovic romantik: njega korenine srkajo moč iz najplemenitejšega soka, ki ima svoje prve začetke v Beethovnu in se je prelival skoz patetičnega Wagnerja, še bolj akor sanjavega Brahmsa, s katerim so se oplodili Čehi in Rusi in vstali pred strmečim svetom kot nove, s svojim bleščočim žarom vse prevzemajoče svetovno pomembne, nepogrešljive kulturne veličine. Za ta slovanski kulturni krog je — menimo — s tem delom dozorl Lajovic: nemogoče se nam namreč zdi, da bi njegov Psalm ne uspel — kjerkoli. Ima namreč toliko glas-

beno zajemljivih, na svoj poseben način obdelanih prvin v sebi, da mora vsakateri glasbenik s takim uspehom pristopiti, če že ne drugemu, vsaj temu neprestanemu, prečudnemu, presenetljivo pestremu prelivanju, ki ima svoj globlji vir najprej v bujni harmoniji, s plemenitim razkožjem se nalažajoči; nič manj pa v krajno odtehtani instrumentaciji, po čudnem paradoksu z največjo varnostjo dosega vtis neverjetno nasičenih barv in brezdanjih globlin v čustvovanju. Neprestano nas obetava neko eksotično pojno bogastvo, ki ga ustvarjajo pred vsem preveganje izrabljena pihala in z vso previdnostjo, včasih bi rekli s akopostjo natrešeni toni harfe (n. pr. v uvodu in še kasneje enkrat, ko se misel mudi pri žuborečem studencu). Pa tudi živi kontrapunkt, iz katerega je vsa skladba stkana in prav vsled kontrapunkta na vso moč iznajdljivo uporabljene disonance pripomorejo — morda celo v največji meri — do te, sodobnemu čustvovanju tako ljube, dražljive, omamljajoče prelesti. Kakor pestra, skoz stoletja v barvenih učinkih odtehtana preproga učinkuje, ali kakor da poslušamo Debussyja v njegovem, mehkelem sanjavega impresionizmu, dasi gre Debussyju pred vsem za bravo, Lajovic pa hkrati ne zanemari jasne melodične risbe, ampak jo prav odločno poudarja; zdi se celo, da obhiti ob lepem, izrazitem, čustvenem, vso vsebino besede povzema joče melodično napetost posebno nasladi, tako da če je pri Debussyju beseda samo deklamacija, ki se lahko premika preko migotajočega ozadja, v neprestani meni se preliva joče, beseda pri Lajovicu sama po svoje izrpa pesniško misel; ni torej vsa glasba takorekoč prepuščena instrumentalnemu delu, ampak beseda je enakovreden nosilec glasbene vsebine, orkester besedo osvetljuje, besedo orkester bistveno dopolnjuje, kar glasbi jasno kaže kanonično se razvijajoči dvogovor med pevcem in orkestrom.

Druga posebna lastnost te skladbe je neka tačinstvena koprena, ki se razpade preko vsega psalm; ali se razgrinja iz omamnega tretjega vročine ali iz očesa, v solzah zameglelega, ali iz srca v bridkosti potopljenega, ali iz slepilnih, dušo v obup tirajočih prividov, si ne upamo odločiti; morebiti je skladatelj bolj vodilo neopredeljeno čustvovanje kot z besedo izrazno umovanje, dasi je moral za nekatere priore imeti vendar čisto žive predstave, kot n. pr. za satansko rezanje in hehetajoči se posmeh iz satirski spačenega lica v pihalih, ki ga podpira strahoten grohot peklenjskih pošasti, v gostih trumah navaljujočih potro dušo. Prav tako na sladko, dušo upijanjivo radost službe božje, ki jo je poveljeval s svetimi plesi pred skrinjo zaveze.

Poudarimo naj še to, da je malokateri slovenski skladatelj tako visoko dvignil moč besede, vsak zlog tako previdno odtehtal in mu ustvaril tako točen glasbeni izraz — dobesednega — bi moral reči, če bi ga hotel natančno označiti. To izpričuje silno strogo samohotno glasbeno vzgojo n notranjo

glasbeno samozataj! Zakaj niti enega slučaja se nismo zavedeli, da bi beseda služila glasbeni misli, ampak iz besede se poraja glasbena misel. To je v naših očeh morda najgotovnejši znak mogočnega glasbenega duha; sicer je namreč obratno navadno. Na najsilnejši način se je neodvisna samovolja uveljavila v zboru: »Kje je tvoj Bog?« ki ga prvi divja joči obup skozi vse mogoče načine poudarjanja s strašno, pamet glušečo, vero uničujočo zlobo: »Kje je tvoj Bog — kje je tvoj Bog?«, in najgroznejše v zadnji obliki: »Kje je tvoj Bog?« da Sloveka mraz izpreletava in v strahu kopri, kdaj sveti omaga pod težo bridkosti in navala izkušnjav.

Poudarimo še mogočno, kot grmada se kopičijo se naraščanje, ki dosega višek v zadnjem fugiranem zboru; zadnji enoglasni tutti pretresa kosti in mozeg. Sploh vsa skladba silno sega v globine; skoro neprestano imamo vtis, kakor da je pod basom še neki nižji, ki — de profundis — daje vsaki besedi, vsaki glasbeni misli poglubljen pomen.

O Premrljovi »Božični suiti« smo že pisali. Prav jasno nam je bilo tudi ta večer, da je Premrl sestavljen iz dveh na videz — malo da ne rečem — nezdružljivih sestavin. Po eni strani ga diši ljubka, nedolžna preprostost, jasnost v melodiji in harmoniji, po drugi pa zopet brezobzirno grmadi skla na sklad, da uho omaga je pod težo ostrih disonanc, kar bolečih včasih. Skladba je v celoti zelo nežna, ljubka, polna pristno slovenskega, toplega božičnega čustvovanja. Začne z adventom, s tožljivim motivom v oboi, ki ga povzemajo dobro rabljena ostala pihala. Orkester se ne začne v dalji jasno svitati božji s svojo radostjo, pa je vendar le še zastir: veselje skozi solze. Flavte pojo, kot bi že vabile, obetale... Vse delo je polno sočnih barv, zadnji stavek, ki so ga ta večer prvi izvajali, nazorno kaže mogočno karavano Sv. 3. Kraljev, ki v dolgi vrsti stopa skozi Jeruzalem in gre za zvezdo pred »Kralja nebeskega«. Napravil je mogočen vtis, vendar pa je zlasti v zborovskem delu, ki ga do zadnjega vlakca natančno pozna, mo, še veliko več lepote, kot smo jo ta večer slišali. Vsa pozornost in skrb je bila pač obrnjena na »Psalm«, zato je bil ta zbor navzle lepemu vtisu nekoliko površneje obdelan (veliko preveč neutemeljenih cenzur, težkih nepoučljivih zlogov, nekoliko trdi, svoji naravi jako mehki srednji del).

Orkester je bil dober, najboljši morda v drugem in tretjem stavku. Beethovneve 8. simfonije. Včas, zlasti v »Psalmu« se je zdel za rahlo spoznanje premalo voljan, nekako nervozno napet, tako da za nekaj daljših crescendov ni bilo več dovolj prostora. Opoldanski šelest v migljajoči vročini bi v orkestru tudi morda še lepše zvenel, če bi bil bolj rahel, slepilni videz v tenko meglico odete dalje bi bil še bolj resničen. Sicer je pa nekoliko reči podal izvrstno, jasno, n. pr. eksotični motiv v petdelnem ritmu, spomin na svetli ples, hehetanje zlodejev, grozno peklenko roganje itd.

Strito! je spreten in jako ognjevit — tem-

peramenten — dirigent, ki zna svoj ogenj tudi v orkestru užgati, čeprav bi ga ognjevitost včasih rada za seboj pustila, n. pr. v 8. simfoniji, ali na mestih, ki hite proti višku, vendar pa moramo ugotoviti, da to ni izraz slabosti, ampak samo temperamenta, saj je imel orkester vedno v oblasti, kot ova za soljo je šel za njegovo roko.

Zbor je zlasti v »Psalmu« dobro rešil svojo nalogo; kakor peklenke pesti je udarjalo zlohotno vpraševanje; glasovi so lepo izenačeni, zlit, samo tenor bi si želeli za las izrazitejšega.

G. Simenc je dosegel nekaj sijajnih viškov, ki so pretresali srce, dobro je zadel čustvo ponižanega, ubeglega Davida; vendar se nam je zdel zadnji večer nekoliko utrujen. To je pevec z mogočnim, junaškim glasom, ki se je ves čas obdržal nad orkestrom. Ko bi le še popolnoma ozdravil preširoko tržaško izgovorjavo in »st« a in e bolj pokril in sapni curek bolj strnil. Saj se zdi, da se počasi malo boljša, želimo pa zares, da bi se prav hitro, ker potem bo izvrsten, brezhiben pevec po božji volji.

Na poslušavce je koncert napravil nasilnejši vtis, prislili so oba skladatelja, da sta se morala zahvaljevati za prisrčno priznavanje. Bil je res kulturni dogodek prve vrste.

pr Sporod koncerta pevaške družine »Stankovič« iz Beograda, ki se vrši v Ljubljani v soboto, dne 12. maja ob osmih zvečer v dvorani hotela Union, obsega izključno le srbske narodne pesmi skladatelja Stevana Mokranjca: 1. Pesmi iz Srbije, II. rukovet, 2. Pesmi iz stare Srbije in Makedonije, VII. rukovet, 3. Hajduk Veljko v narodnih pesmih, VI. rukovet, 4. Pesmi iz Srbije, III. rukovet, 5. Pesmi iz Bosne, XIV. rukovet, 6. Turške pesmi, 7. Pesmi iz Makedonije, XV. rukovet, 8. Pesmi iz Ohrida, X. rukovet. Sedež po 30, 25, 20, 18, 15, 12, 10, 8 in 6 Din, stojlišča po 4 Din, dijaška 2 Din, so v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

pr Knezoškof dr. A. B. Jeglič. Spomenica ob 20 letnem škofovem jubileju. Izdala in zal. M. D. duhovnikov in bogoslovcev ljublj. škofije. Na finem papirju 15 Din, na manj finem 12 Din (po pošti denar naprej in 3 Din poštne). Naroča se v prodajalni K. T. D. (H. Ničman). Knjiga obsega izbrano življenje in delovanje škofovo, njegova slovstvena dela in končno imenik vseh njegovih knjig in spisov. Dasi je bila knjiga sestavljena za drug jubilej, bo tudi letos mnogim dobrodošla pri prirejanju akademij v proslavo letošnjih škofovih jubilejev.

pr Naš violinist Karlo Sanein se je vrnil v domovino, kjer se stalno naseli in prične svoje umetniško delovanje. Še to poletje koncertira v raznih domačih letoviških krajih, dne 12. t. m. pa priredi svoj koncert v Čitalnici v Kamniku. Na programu so skladbe za violino s spremljevanjem kla-

virja nastopnih skladateljev: Dvorak, D. Ambrosio, Fibich, Čajkovskij, Wieniawski in Bruch.

pr Bled v slikah. G. Rudolf Marčič, akad. slikar na Bledu, nam je poslal na ogled serijo svojih novih razglednic letovišča Bleda v barvah. Moramo reči, da smo se teh razglednic prav posebno razveselili, ker smo dosedaj pogrešali razglednice Bleda, ki bi pričale o poeziji in lepoti tega bisera Gorenjske in ki bi se jih ne bilo treba sramovati pred tujcem, ki ima malo smisla za umetnost. Razglednice smo tem bolj veselili, ker so delo domačega umetnika in domače tiskarne. Klišeje in tisk je vzorno oskrbelo Jugoslovanska tiskarna. Upamo, da G. Marčič ne bo doživel finančnih razočaranj, za katera ni nobenega stvarnega vzroka, in da mu bo omogočeno izdati za blejsko serijo še nadaljne iz lepe naše Gorenjske.

Turistika in sport.

Osrednji odbor SPD. v Ljubljani naznanja, da bo Spodnja koča na Golici in Kadilnikova koča vrh Golice otvorjena v sredo 9. maja t. l. Koči sta preokrbljeni z dobro jedjo in pijačo, kakor tudi s lepimi fotografskimi razglednicami.

Tekma med celovškimi Atletiki in Ilirij je preložena na nedeljo 13. t. m., ker Celovčani niso dobili pravočasno potnega dovoljenja. Namesto tega se vrši danes ob pol 17. uri prijateljska tekma med I. moštvo Ilirije in Hermesom, v kateri nastopi Ilirija v sledeči sestavi: Soklič-Beltram, Borštnar-Grile, Lado, Pevalek II-Zupančič I, Oman, Učak, Dolinar, Vidmajer. — V predprodaji kupljene vstopnice za tekmo K. A. C. : Ilirija so veljavne za 13. t. m., na željo se vstopnice vzamejo nazaj. Predprodaja za tekmo 13. t. m. se vrši še v petek in soboto pri tvrdki J. Gorec, Dunajska c. Tekma med II. moštvom Ilirije in SK. Krakovo — vrši ob 18. uri.

Poizvedovanja.

Naša se je ob priliki orlovskega zleta na Šmarni gori listnica z manjšo vsoto denarja. Dobi se pri gospej Rozi Sitar, Ljubljana VII, Kavškova cesta 52 (Sp. Šiška).

GUMENE PETE in GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti viagi i mrazu!

Naprodaj je dobro ohranjen

HARMONIJA
Natančneje se poizve v Predoljah, gostilna KASTELIC (tik postaje), prva žel. postaja na progi Grosuplje—Kočevje.

Igle za pletilne stroje
»STYRIA«, štev. 8—10, večja množina, NAPRODAJ. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 2811.

SPREJMEMO TAKOJ spretno šivilje.
Vpraša naj se v gostilni »PRI RACI« v Spodnji Šiški. 2799

Šivilja
se priporoča za delo na svojem domu. Naslov pove uprava lista pod št. 2800.

TREZEN IN VESTEN šofer išče službe.
Najraje pri tovarnem avtu. Ponudbe pod »VESTEN ŠOFER« na upravo tega lista.

čevljarskega vajenca
PRIDNEGA in POŠTENEGA takoj sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove uprava lista pod št. 2793.

Trgovska pomočnica
Izurnjena v trgovini z meš. blagom, z dobrimi spricavali, IŠČE takojšnje SLUŽBE. Je tudi izučena šivilja. — Prevzame na račun tudi manjšo trgovino. — Takojšnje ponudbe prosim na upravo »Slovenca« pod šifro »TRGOVINA 2754«.

KUPIM VSAKO MNOŽINO smrekovega in jelkovega

okroglega lesa
dolžine od 3 m naprej. Plačam najvišje cene. — Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »LES 2828«.

Sobarica in pomivalka
se sprejmeta v stalno službo. Ponuditi se je na Upravo hotela »SLON«, Ljubljana, Dunajska cesta 2. 2825

Ročni voziček
mali, na 4 kolesa, NAPRODAJ v Rožni dolini štev. 145. 2812

POZOR!

Trgovci in mlinarji!
BANAŠKO I^a BLAGO

PŠENICO I^a, OVES, OTROBE, MOKO, KORUZO zdravo, koruzo za prašiče in konje, dalje laški RIŽ, KAVO, ameriško MAST nudi na vagon, vreče, sodečke pravkar otvorjena veletrgovina POMORSKA TRGOVSKA AGENCIJA MATO BIELIČ Ljubljana, Dunajska cesta 33 (»Balkan«) Pred nakupom blaga stranka isto lahko pogleda v skladišču. Jamči se za prvo vrstnost blaga in najnižje dnevne cene. Preskusite, da se prepričate! KUPUJE in zamenja se RUDEČI FIZOL.

RADI BOLEZNI PROdam novo kolo
»WAFFENRAD« s pomožnim motorjem »Kokoreli«. Cena za vse 5000 Din. Naslov pove uprava lista pod številko 2790.

SPREJMEM TAKOJ vajenca
za KROJAŠKO OBRT. — K. PUČNIK, Ljubljana, Sodna ulica št. 3. 2815

PROdam po zelo ugodni ceni zemljišče v Sp. šiški
v obsegu 1028 m² pripravno za zidanje 2—3 hiš. — Naslov se izve v upravnistvu »Slovenca« pod št. 2814.

SVARILO. S tem izjavljam, da s svojega sina VIKTORJA TWRDY in svariim vsakogar, da mu na moje ime ničesar ne da in ne upa.

Novo mesto, dne 7. maja 1923. RIHARD TWRDY.

Usnjarji, pozor!
NAPRODAJ je dobro ohranjena valjalka (Pendelwalze). — Ponudbe na naslov: VAL. RIHAR, Polhovgradec. 2784

Iščemo dobrega strugarja in auto-monterja.
Plača po dogovoru. — Zglasiti se ima osebo pri »SVETLI«, D. D. v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 5. 2826

POZOR!
MLAD, agilen, v vseh komptoarinih delih veziran mož, z znanjem strojepisja, slovenske, srbo-hrvaške in nemške korespondence, ekspedicije in zastopstva.

Išče mesta
najraje v provinci. — Cenj. ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod št. 2783.

Nov moderni priklopni voz
za motorno kolo po ugodni ceni prodaja tvrdka KENDA, Ljubljana.

POZOR!
Malo posestvo
na zelo promet. kraju, tik ob glavni cesti v SEVNICO, naprodaj. Cena 45.000 dinarjev. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »LASTNIK«.

Obč. tajnik, organist itd.

Inteligenten in agilen samec starejših let, mnogoletni izborni in sloveč organist in pevovodja, treznega življenja in neomadeževane prošlosti, precejšnji poznavalec, obč. zakonov in obč. poslovanja, podvzeten tudi za ekonomstvo in trgovino, ŽELI kje v Sloveniji

nastopiti službo
OBČ. TAJNIKA ali pa tudi opravljati PISARNIŠKO ozir. PRODAJALNIŠKO SLUŽBO pri večji zadrugi ali podjetju, a obenem tudi lahko voditi službo organista in pevovodje. — Nastop po dogovoru. — Prijave na upravo »Slovenca« pod šifro »MARJIVOST in POSTENJE«.

Trgovski lokal
v Ljubljani vzamem proti visoki odstopnini takoj v najem. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod šifro: »LEPO PLAČILO«.

Samostojna kuharica
izvežbana v vseh poslih, dobi proti dobri plači STALNO mesto pri tvrdki ANDRETTO na Viču pri Ljubljani.

HARMONIJA
KUPIM. — Ponudbe na upravo lista pod šifro: »HARMANIJA 2797«.

IŠČEM opremljeno sobo

z dvema posteljama ali prazno, po možnosti s posebnim vvhodom in souporabo kopalnice takoj ali s 1. junijem. — Dr. Katičič, sanitetni šef, zdrav. odsek.

Pšenično moko
vseh vrst na drobno in na debelo dobavlja po najnižjih cenah valjčni mlin Franc Mihelčič, študa, pošta DOMŽALE.

Krasno vinogradno posestvo
4 orale prvovrstnega vinograda, 6 orolov nji, travnika in gozda, z lepo hišo, v najprijaznejši legi, v priznanih Sromeljskih gorah, se ugodno PRODA. Pojasnila daje: MIHA FRELIH, Sromlje št. 33 pri Brežicah. 2735

NAPRODAJ JE POD in ŠUPA
oboje v dobrem stanju. Vpraša naj se pri: FR. HOČEVAR, vulgo Koderman, Studenec št. 7, pošta Dev. Mar. v Polju.

Žagarja za samico
sprejem takoj le z dobrimi spricavali; neoženjeni imajo prednost. Nastop takoj, stanovanje prosto. — Ljubljana, PRULE št. 8. 2723

Dobro ohranjen KLA VIR
radi selitve NAPRODAJ. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2768.

Spalnica
dobro ohranjena, iz trdega lesa, NAPRODAJ. — Selo št. 41, L. nadstropje.

KUPIM MANJSI parni kotel
Ponudbe pod šifro »BARVAR št. 2721« na upravnistvo »Slovenca«.

Etaminaste bluze
rčno ašurirane, ŠPORTNE BLUZE v raznih barvah in pa kakovostih, razna VRHNJA KRILA, PREDPASNIKE, dalje OTROŠKE OBLEKCE in drugo nudi po NIZKIH cenah tvrdka

F. in J. GORIČAR, »PRI IVANKI«, LJUBLJANA, SP. PETRA C. 29.

Prvovrstni KUHAR

dobi službo z 20. junijem event. tudi prej v sezonskem hotelu. — Pismene oferte s sliko, kakor tudi zahtevo plače javiti na upravo »Slovenca« pod H. T. C. 2670.

PETER KOBAL, KRANJ, Glavni trg,
vornica vseh vrst BLAZIN iz ZIME n morske TRAVE, MODROCEV na pesesih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Pozor! Pozor!
Priporočam vsakovrstne ŠPORTNE ČEPICE v vseh oblikah, kakor tudi ČEPICE ZA GASILCE in za vsa druga društva po najnižjih cenah. — ELIGIJ EBER, Kongresni trg št. 7, Ljubljana. Na debelo! Postrežba točna! Na drobno!

Službe obč. tajnika in organista
IŠČE mlad človek, večš vseh občinskih in vojaških poslov ter srbohrvaščine v govoru in pisavi. Ima 3letno prakso. Nastopi lahko 1. junija t. l. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2769.

Radi preselitve prodam dobro kdoče KINO PODJETJE
s koncesijo. Samo resni kupci naj svoje ponudbe pošljejo na upravo »Slovenca« pod: »Resen kupec 2771«. Ponudbe je treba poslati do 16. maja 1923.

Velika zaloga
aznovrstnih OTROŠKIH VOZIČKOV, ESENIH vozičkov na 4 kolesih, DVO. KOLES najnovejšega tipa, malih najnovejših MOTORČKOV, ŠIVALNIH STROJEV in vsakovrstnih delov. — PNEVMATIKA na debelo in drobno poceni. Sprejemajo se vsa popravila. »TRIBUNA« tovarna dvokoles in otroških vozičkov in delov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4

2 enonadstropni hiši
v Rožni dolini prodam. V prvi je lepa trgovina, pisarna, skladišče, konjski hlev in druge pritlikline. V tej hiši je sedaj tovarna. — V drugi je več stanovanj in poleg lep kos vrta. Cena zelo zmerna. — Natančnejša pojasnila daje AVUGUST ŠKOF, trgovec z usnjem, Ljubljana, Pred Igriščem 1. 2695

Kompanjona iščem
za že obstoječe INDUSTRIJSKO PODJETJE radi povečanja obrata. Podjetje je EDINO te vrste v Jugoslaviji. — Dopisati pod šifro: »INDUSTRIJA 150.000 D« na upravnistvo »Slovenca«. 2788

Veletrgovina v Ljubljani SPREJME korespondenta

Zmožnega tudi knjigovodstva in drugih pisarniških del. Trajna služba. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevno plače na upravništvo »Slovenca« pod šifro: »TRAJNA SLUŽBA 2665«.

Trgovino

na prometnem kraju
iščem v najem.
— Cenjene ponudbe se prosijo na upravništvo »Slovenca« pod štev. 2668.

Enodružinska hiša

z lepim ograjenim vrtom NAPRODAJ
lakov v Rožni dolini 106 pri Marjaku. —
Stanovanje prosto. 2756

ZA BIRMANCE!

IZBIRA vsakovrstnih, najboljših in najcenejših OBLEK se dobi pri trdki

Ložar & Bizjak, Ljubljana

SV. PETRA CESTA ŠT. 20.

Na Bledu se proda

na prostovoljni DRAŽBI 21. maja t. l. ob 11. uri HIŠA z velikim VRLOM in več postranskimi poslopji. V hiši je dobro ideoča trgovina in gostilna. — Hiša je primerna za vsakovrstno podjetje. Pojasnila daje: JAN. KOROŠEC na Bledu.

Bodočnost!

Industrijsko podjetje ISČE POSLOVOD-KINJO za svojo podružnico proti udeležbi na dobičku. — Obširne ponudbe naj stavijo one gospodične, ki so agilne in spretno prodajalke, večše korespondence in knjigovodstva. Zadovoljna prihodnost je zagotovljena. Dopisi naj se pošljejo na upravo lista pod: »BODOČNOST 2744«.

HIŠO (pripravno za trgovino)

manjšo, enonadstropno, na prometnem kraju, najraje s trgovskim lokalom, KUPIM. Natančne ponudbe z najnižjo ceno prosim na upravo lista pod štev. 2669.

Otroški vozički KOLESKA različnih modelov, najnovejši motorčki ameriki, tipa »Evans«. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emajliranje in poniklanje. — »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 2661

Brusne kamne

za KOSE, prave italijanske, nepresegljive v dobroti, medro GALICO, ralijsko ližje, morsko travo za modroce, v vsaki množini priporoča SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 2761

Prodaja lesa

PAŠNA SKUPINA v PODKORENU pri Kranjski gori namerava PRODATI približno 1000 m³ stoječega SMREKO-VEGA LESA v parcelah tik za vasjo. Ponudbe je vložiti ofertnim putem do 21. maja ob 13. uri, ob katerem času se tudi oferti odpro. Pogoji so razvidni v RASINGERJEVI GOSTILNI v PODKORENU. Odbor pašne skupine.

„DIAMALT“

Pozor pekli »Diamalt«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadlau, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku za Jugoslavijo EDUARD DUŽANEC, Zagreb. Skladišče Strossmajerova 10. Varnost se ponaredb v prahu ali tekočini!

Bele obleke

ZA BIRMANKE kakor tudi SPODNJE OBLEKE in drugo PERILO zraven, nudi v veliki izbiri po NIZKIH cenah vrčka F. in I. GORIČAR, »PRI IVANKI«, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29. 2547

HLODE

4.50 do 6 m dolge, 25 do 60 cm debele, PLAČAM 200 kron nad dnevno ceno. Dobava do jeseni, polovica kupnine se plača vnaprej. — Ponudbe pod šifro: »EXPORT« na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Premog, cement in strešna opeka

stalno v zalogi pri
H. PETRIČ, Ljubljana
Dunajska cesta 35. Telefon 366.
Skladišče »Balkan«.

ZA BIRMANCE.

Za dečke: velika izbira raznih šerbetov za obleke po NIZKIM CENAM.
Za deklice: hatist in etamini v najnovejših vzorcih, dalje nogavice, rokavice i. t. d.

A. & G. Škaberne, - Ljubljana
Mestni trg št. 10.

kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih
Naftomazilo, ki je brez duha in ne muže perila.
1 lonček za 1 osebo po pošti 7 Din. pri
TRNKOCI, lekarna
Ljubljana, Slovenija.

Kmetovalci!

pokladajte živini pristne

lanene tropine

katero vsebujejo trikrat toliko beljakovine in dvakrat toliko maščobe kakor pšenični otrobi. Dobi se pri »Oljarna, Medvode«, MEDIC, RAKOVČ & ZANKL, družba z o. z. v Ljubljani. 2729

Amerikanske zapuščine

naših državljanov, kakor tudi vse druge zadeve z ameriškimi oblastmi REŠUJE z USPEHOM najhitreje in NAJCENEJE OBL. KONC. PROMETNA PISARNA

»UNIVERSAL«

V MARIBORU, ALEKSANDROVA CESTA ŠT. 28. — Do pisujemo tudi v madžarskem in vseh drugih evrop. jezikih.

Iščemo poslovođjo

za TRGOVINO z mešanim blagom v prijaznem kraju na Štajerskem za TAKOJ ali za nastop s 1. junijem t. l. — Ponudbe z navedbo pogojev je poslati pod šifro: »STALNO MESTO« na upravo lista.

KUPIM male in večje količine stare, suhe, očiščene

zidne opeke

normalne velikosti, tudi na deželi, blizu železniške postaje. — Naslov pove An. zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 2660

Cie. Gle. Transatlantique Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Havre-New York samo 6 dni.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna pojasnila daje:

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Poskusite prosim s

pomladno nego

z Dralle-jevo

brezovo vodo za lase.

Glavna zaloga
za
razprodajalce:

Z uspehom boste zadovoljni.

»ISIS« d. d. Oddelek Jurij Dralle.
Zagreb, Palmotičeva ul. 66.

Kavarna »ZVEZDA«

Otvoritev poletne sezone
v četrtek 10. maja 1923.

Pri otvoritvi svira godba
Dravske divizije v paviljonu.

Začetek ob 8 zvečer.

Za obilen obisk se p. n. občinstvu priporočata Fran in Roza Krapež

V soboto 12. maja 1923
otvoritev vrta restavracije.

Pri otvoritvi igra godba
Dravske divizije.

Začetek ob 7 zvečer.

Restavracija »ZVEZDA«

Globoko potrži naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem da je naš iskreno ljubljani soprog, ozir. brat, svak in stric, gospod

Alojzij Mesar

ravnatelj paromilna v Rumi

nenadoma smrtno ponesrečil.

Truplo prebлага rajnika bodo jutri popoldne na pokopališču v Rumi položili k večnemu počitku.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v pobožen spomin.

Ruma - Ljubljana - Jesenice, 9. maja 1923.

Globoko žalujoči ostali.

„Svetla“

Telefon št. 588. d. d. LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2 HILŠERJEVA UL. 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA C. 20 MESTNI TRG 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

Stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba. Cene brez konkurence.